

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА МОВНОЇ ПІДГОТОВКИ
ТА ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН

**СЕМЕСТРОВИЙ КОНТРОЛЬ ДЛЯ СТУДЕНТІВ І
КУРСУ УКРАЇНОМОВНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ
З ДИСЦИПЛІНИ
«УКРАЇНСЬКА МОВА ЯК ІНОЗЕМНА»
(мова спеціальності)
ЗБІРНИК ЗАВДАНЬ**

Запорож'є

2018

УДК 811.161.2(075.8)

С 30

*Затверджено на засіданні Центральної методичної ради ЗДМУ
та рекомендовано для використання в освітньому процесі
(протокол № від 2018 р.)*

Автори:

О. Ю. Андрєєва, С. А. Гнатенко, В. В. Дейнега, Ю. В. Кравченко, К. І. Старостенко.

Рецензенти:

І.Я. Павленко – доктор філологічних наук, професор, зав. кафедри слов'янської філології ЗНУ;

О. В. Сидоренко - кандидат філологічних наук, доцент кафедри культурології та українознавства ЗДМУ.

Семестровий контроль для студентів I курсу україномовної форми навчання з дисципліни «Українська мова як іноземна» (мова спеціальності) : збірник завдань / О. Ю. Андрєєва [та ін.]. – Запоріжжя : [ЗДМУ], 2018. – 133 с.

«Семестровий контроль для студентів I курсу україномовної форми навчання (мова спеціальності)» збірник завдань розроблено відповідно до програми I курсу медичного факультету «Українська мова як іноземна» (за фахом) мови спеціальності (українська мова).

Мета збірника – відстеження рівня формування мовної та мовленнєвої компетенції студентів I курсу з української мови за фахом та його аналіз.

У збірнику представлено контрольні завдання з 4-х видів мовленнєвої діяльності: аудіювання, читання, говоріння та письма (багатоваріантні контрольні лексико-граматичні завдання).

Збірник призначено для іноземних студентів-медиків першого курсу, які вивчають українську мову.

УДК

©О. Ю. Андрєєва, С. А. Гнатенко, В. В. Дейнега, Ю. В. Кравченко, К. І. Старостенко, 2018
©ЗДМУ, 2018

ПЕРЕДМОВА

Завдання поточного та підсумкового контролів розроблено для іноземних I курсу україномовної форми навчання, відповідно до робочої програми курсу з дисципліни.

Контроль сформованості комунікативної компетенції студентів проводиться систематично у формах поточного та підсумкового контролей.

Поточний контроль відбувається по завершенню певного тематичного лексико-граматичного циклу та складається з трьох частин: лексико-граматичного тесту, контролю читання у формі тесту, аудіювання та говоріння з опорою на текст за фахом.

Поточний контроль на першому курсі складається з 8 контрольних робіт, що мають наступну структуру:

- поточний контроль за темами 1 – 3 (лексико-граматичний тест, читання тексту за спеціальністю та виконання тесту, аудіювання за текстом спеціальності);
- поточний контроль за темими 4 – 6 (лексико-граматичний тест, читання тексту за спеціальністю та виконання тесту, аудіювання за текстом спеціальності);
- поточний контроль за темими 7 – 8 (лексико-граматичний тест, читання тексту за спеціальністю та виконання тесту, аудіювання за текстом спеціальності).

Завершальним етапом є узагальнюючий підсумковий контроль за темами 1-8.

Підсумковий контроль – узагальнюючі контрольні роботи за основними видами мовленнєвої діяльності (читання, говоріння, письмо та аудіювання), а також за лексико-граматичними аспектами.

Підсумковий контроль визначає рівень сформованості комунікативної компетенції у іноземного студента-першокурсника, рівень його знань, вмінь та навичок у всіх сферах мовленнєвої діяльності на цьому курсі (навчально-професійній, соціально-культурній).

Для письмового контролю використовуються як тексти книжково – письмової форми, так і лексико-граматичні завдання.

Матеріал контролю читання, говоріння та аудіювання представлений мовленнєвими, комунікативними завданнями.

У якості текстового матеріалу (поточного та підсумкового) автори використовують навчальні тексти з біології, анатомії та культурології.

Підсумковий контроль відбувається по закінченню вивчення всього навчального матеріалу кожного тематичного циклу або семестру.

Підсумковий контроль, як і поточний є комплексним і складається, як правило, з трьох частин, кожна з яких орієнтована на перевірку рівня володіння певними знаннями, вміннями та навичками з певного виду мовленнєвої діяльності:

Частина 1- Лексика. Граматика (тест)

Частина 2 – Читання. Письмо (тест)

Частина 3 – Аудіювання. Письмо. Говоріння.

Оцінювання контролів відбувається за наступною 4-рівневою шкалою сформованості знань, вмінь та навичок:

високий рівень: 75 – 80 балів – «5»;

достатній рівень – 69 – 74 бали – «4»;

середній рівень – 63 – 68 балів – «3.8» – «4.3»;

низький рівень – 57 – 50 бали «3.4» - «3.0».

Кожний рівень передбачає певний набір знань, вмінь та навичок у досягненні практичних цілей спілкування різних сферах мовленнєвої діяльності.

Збірник розроблено у відповідності до навчальної програми з дисципліни «Українська мова ік іноземна».

Методичні рекомендації збірника та матриці до проведення контрольних робіт з української мови (перший курс) адресовано викладачам і студентам.

Поточні контролі з лексики та граматики (**Частина I**) проводяться у тестовій формі і націлені на перевірку наступних **знань**:

- функціонально-семантичні основи навчально-професійного та соціально-культурного спілкування;
- типи комунікативної організації навчально-наукових текстів;
- типові мовні інтенції, необхідні для спілкування в навчально-професійній та соціально-культурній сфері;

вмінь та навичок:

- ідентифікувати суб'єкт, об'єкт;
- ідентифікувати ознаки суб'єкта, об'єкта;
- дати визначення суб'єкта, об'єкта, процесу, явища;
- запросити інформацію про ситуацію в цілому і її окремим сторонам будь-якого факту;
- охарактеризувати сутність об'єкта-процесу, властивості;
- перерахувати суб'єкти, об'єкти;
- порівняти суб'єкти, об'єкти;
- повідомити інформацію (факт);
- з'ясувати необхідну інформацію;
- уточнити інформацію;
- підтвердити і доповнити інформацію (факт);
- розпитати про зміст чого-небудь;
- узагальнювати інформацію (факти);
- формулювати висновок;
- аргументувати твердження (факт);
- констатувати факт;
- спростувати твердження (факт);
- висловити згоду / незгоду;
- дати пораду;
- висловити впевненість в достовірності повідомлення;
- висловити невпевненість, сумнів в достовірності повідомляється;
- висловити припущення;
- оцінити зміст повідомлення з точки зору достовірності, важливості і т.д;
- приєднатися до сказаного;
- висловити наявність / відсутність чого-небудь;
- вказати джерело інформації (посилання на колективне знання, точка зору, думка говорить);
- уточнити достовірність інформації (або її частини).

Зміст лексико-граматичного тесту № 1 (Частина I):

1. позиція № 1 – 10

закінчити речення;

2. позиція № 11 – 15; 71 – 75	моделі вираження власної думки
3. позиція № 16 – 20; 66 - 70	моделі уточнення інформації
4. позиція № 21 – 25; 76 - 80	моделі з'ясування інформації
5. позиція № 26 – 35	відмінки
6. позиція № 36 - 40	конструкція <i>що називається чим</i>
7. позиція № 41 – 43	конструкція <i>що являє собою що</i>
8. позиція № 44 - 45	конструкція <i>що є чим</i>
9. позиція № 46 - 50	конструкція <i>що має назву чого</i>
10. позиція № 51 – 55	конкретні / загальні питання
11. позиція № 56 - 60	дібрати синоніми
12. позиція № 61 - 65	визначення поняття

Зміст лексико-граматичного тесту № 2 (Частина I):

1. позиція № 1 – 5, № 74 – 75	дібрати синоніми;
2. позиція № 6 – 10, № 72 – 73	дібрати антоніми;
3. позиція № 11 – 15	моделі: ціле → частина, частина → ціле;
4. позиція № 16 – 20	моделювання визначень;
5. позиція № 21 – 23, № 76 – 77	формулювання висновку:
6. позиція № 24 – 25	конструкції приєднання до сказаного;
7. позиція № 26 – 30	модель вираження наявності/ відсутності чогось;
8. позиція № 31 – 32	модель використання причини бажаної/небажаної дії;
9. позиція № 33 – 35	конструкція аргументації ствердження;
10. позиція № 36 – 40	характеристика людини;
11. позиція № 41 – 45, № 57 – 61, № 78 – 80	використання префіксів;
12. позиція № 46 – 50	закінчити речення;
13. позиція № 51 – 56	конструкція спростування/ підтвердження твердження;
14. позиція № 62 – 66	модель уточнення інформації:
15. позиція № 67 – 71	заміна словосполучень одним словом.

Зміст лексико-граматичного тесту № 3 (Частина I):

1. позиція № 1	конструкція характеристики предмету за формою
2. позиція №2, 6, 9,12, 15, 17, 20, 26-27	конструкція спростування/ підтвердження твердження;
3. позиція №3-4 , 11	закінчити речення

4. позиція № 5, 8, 39-40,	відмінкове закінчення
52-54,86-88	
5. позиція № 7, 16, 22	конструкція характеристики предмету за ознакою
6. позиція № 10,19, 21,	заміна зворотів простою конструкцією;
7. позиція № 13, 49,	конструкцію приєднання до сказаного;
8. позиція № 14, 66-67, 70	дібрати синоніми;
9. позиція №18, 61,	дібрати антоніми;
10. позиція № 23	констатація факту, безособової форми дієслова;
11. позиція № 24-25	модель констатація факту;
12. позиція № 28- 29, 34-35,	конструкція приєднання до сказаного;
13. позиція №30- 33, 41-44,	визначити відмінок;
14. позиція № 37- 38, 71-72	визначити частину мови;
15. позиція №45-47,50, 59-60, 62-65	модель спростування (заперечення);
16. позиція №48	модель підтвердження до сказаного;
17. позиція №51, 58	слово-сигнал для оформлення висновку;
18. позиція №55	модель вираження побажання;
19. позиція №56	модель вираження прохання;
20. позиція №57	модель вираження рекомендації;
21. позиція №68-69, 84-85	заміна словосполучення одним словом;
22. позиція 73-76, 78,80-82	визначення понять;
23. позиція №77,	конструкція для підтвердження інформації;
24. позиція №79, 83	визначення форм однини та множини.

Поточний контроль - ознайомче читання (**Частина II**), складається із читання тексту та надання відповідей на запропоновані питання. Цей блок поточного контролю виконується студентами в комп'ютерному класі.

Завдання тесту сформовано відповідно до вимог програми з «Української мови як іноземної» для студентів-медиків I курсу. Перевіряється сформованість наступних **вмінь та завичок**:

- читати і розуміти різні типи текстів з навчально-наукової сфери, використовуючи різні стратегії читання в залежності від комунікативних

установок і характеру самого тексту - вивчає, ознайомлювальне, ознайомчо-вивчає і ін .;

- диференціювати й інтегрувати інформацію тексту;
- відокремлювати головні факти від другорядних фактів;
- класифікувати фактичний матеріал за певною ознакою;
- групувати, об'єднувати факти;
- виділяти в угрупованнях найбільш істотні факти;
- встановлювати логічний зв'язок між виявленими фактами;
- виявляти логіко-сміслове і композиційну структуру тексту;
- виділяти компоненти логіко-сміслової структури;
- встановлювати логічні зв'язки між частинами тексту;
- співвідносити частини тексту:
- встановлювати причинно-наслідкові зв'язки;
- визначати початок і кінець теми;
- змінювати характер читання в залежності від модифікації комунікативної завдання (від інформативної цінності тексту).

Контроль аудіювання (**Частина III**) дозволяє перевірити сформованість наступних **вмінь та навичок**:

- а) отримати тільки загальне уявлення про зміст висловлювання або повідомлення без подальшого виходу в репродуктивну діяльність;
- б) отримати повне уявлення про зміст висловлювання або повідомлення з наступним виходом в репродуктивну діяльність:
 - визначити тему і головні підтеми аудитивного повідомлення / висловлювання;
 - визначити межі і типи змістовних блоків повідомлення / висловлювання;
 - виокремлювати все змістовні блоки повідомлення / висловлювання;
 - виокремлювати в змістовних блоках основну і додаткову інформацію;
 - визначити типи логіко-сміслових відносин між частинами повідомлення / висловлювання;
 - орієнтуватися в композиційній структурі повідомлення / висловлювання;
 - запам'ятовувати лінгвістичну інформацію аудіотекста з метою її використання при репродукції і т.д.

Повнота розуміння - 60-70% при середній швидкості звучання 200-220 складів \ хв.

Методичні вимоги до проведення лексико-граматичних тестових контролів та контролю читання:

1. При виконанні завдань студент має обрати лише одну правильну відповідь із трьох запропонованих і позначити її.

3. Оцінювання контрольної роботи з лексики і граматики відбувається так:

- відсоток вірних відповідей переводиться в бали та має відповідну оцінку за п'ятибальною шкалою;

- обробка й оцінювання результатів тестування здійснюється електронною системою, за якою кількість вірних відповідей відповідає балам, а саме:

“5” = 91-100% влучних відповідей;

“4” = 76-90% влучних відповідей;

“3” = 61-75% влучних відповідей;

“2” = менше 61% влучних відповідей.

ТЕСТИ

І поточний контроль

для студентів I курсу медичного факультету

(україномовної форми навчання)

Частина I

Завдання 1. Закінчить речення.

1. Біологія – наука про ...

А) будову тканин живого організму

Б) форму і будову організму

В) життя, його форми і закономірності розвитку

2. Біологія досліджує ...

А) зовнішні форми та пропорції тіла людини

Б) загальні закономірності розвитку тканин

В) загальні та конкретні закономірності, притаманні життю у всіх його проявах

3. Біологія тісно пов'язана з ...

А) цитологією та ембріологією

Б) хімією та фізикою

В) цілою низкою морфологічних дисциплін

4. Анатомія вивчає ...
 - А) форму та будову організму
 - Б) ембріональний період онтогенезу
 - В) функцію, будову, розвиток клітин

5. Біохімія та біофізика вивчають ...
 - А) закономірності спадковості і мінливості організмів
 - Б) життя організмів у зв'язку з умовами навколишнього середовища
 - В) хімічні реакції та фізико-хімічні процеси

6. Молекулярна біологія вивчає ...
 - А) функціонування живих організмів в залежності від зовнішніх та внутрішніх умов
 - Б) життєві явища на молекулярному рівні
 - В) бактерії

7. Біологія відкриває можливості розвитку ...
 - А) біоніки, біотехнології
 - Б) морфології та антропології
 - В) анатомії тварин

8. Екологія вивчає ...
 - А) структуру, властивості та прояви індивідуального життя
 - Б) тварин
 - В) життя організмів у зв'язку з умовами навколишнього середовища

9. Біологію як самостійну дисципліну визначив ...
 - А) Чарльз Дарвін
 - Б) Ж. Б. Ламарк
 - В) Вольф Карл фон Бер

10. Сучасна біологія розглядає організм ...
- А) у єдності з еволюційною теорією
 - Б) у єдності з довкіллям та з умовами життя
 - В) у єдності з острівною екологією

Завдання 2. Вкажіть, яка модель використовується для вираження власної думки.

11. ... в клітині відбувається синтез складних молекул
- А) Чи відомо вам про те, що ...
 - Б) Якщо я вас правильно зрозумів ...
 - В) Я думаю, що ...
12. ... ДНК міститься в ядрі клітини
- А) По-моєму ...
 - Б) Хіба ...
 - В) Чи знаєш ти, що...
13. ... РНК – основа для будови білкової молекули
- А) Чи є новою для вас інформація про те, що ...
 - Б) Мені здається, що ...
 - В) Чи не могли б ви уточнити ...
14. ... до складу клітини входять жирові речовини, вуглеводи, вода та мінеральні солі
- А) Давай уточнимо ...
 - Б) Ти знав про те, що ...
 - В) На мій погляд, ...
15. ... для організму важливо не тільки утворення, а й відновлення клітин
- А) Як ви поясните, що ...
 - Б) Чи знаєте ви, що ...
 - В) Я вважаю, що ...

Завдання 3. Вкажіть, яка модель використовується для уточнення інформації.

- 16...під час роботи чи важкого фізичного навантаження обмін речовин посилюється, а в стані спокою – послаблюється
- А) На мою думку, ...
 - Б) Уточніть, будь ласка, ...
 - В) Ви знаєте про те, що ...
- 17... на процес обміну речовин впливає пониження температури тіла
- А) Я знаю, що ...
 - Б) Якщо я вас правильно зрозумів, ...
 - В) Чи є новою для вас інформація про те, що ...
- 18... під час важкого фізичного навантаження обмін речовин посилюється
- А) Я думаю, що ...
 - Б) Давайте уточнимо ...
 - В) Чи знаєте ви, що ...
19. ...в організмі відбувається два процеси: утворення та руйнування клітин
- А) Чи є для вас новою інформація про те, що ...
 - Б) На мій погляд, ...
 - В) Чи не могли б ви уточнити, ...
20. ... процес засвоєння речовин – асиміляція
- А) Чи так це, ...
 - Б) Чи знаєш ти, що ...
 - В) Мені здається, що ...

Завдання 4. Вкажіть, яка модель використовується для з'ясування інформації

- 21... інтенсивність та співвідношення процесів змінювались протягом життя
- А) Давайте уточнимо, ...
 - Б) На мою думку, ...
 - В) Чи знаєте ви, що ...
22. ... асиміляція переважає в дитинстві
- А) Чи так це, ...
 - Б) Чи є для вас новою інформація про те, що ...
 - В) Я думаю, що ...
23. ... дисиміляція переважає в старості
- А) Я думаю, що ...

- Б) А як ви поясните, що ...
 - В) Чи відомо вам, що ...
24. ... архітектор (ДНК) створює план, а інженер (РНК) втілює в життя
- А) Чи знали ви про те, що ...
 - Б) Хіба ...
 - В) Мені здається, ...
25. ... білки складаються з амінокислот, з'єднані у ланцюжки
- А) Давайте уточнимо, ...
 - Б) Чи знали ви про те, що ...
 - В) Я вважаю, що ...

Завдання 5. Утворіть речення, використовуючи словосполучення у потрібному відмінку

26. ... є різноманітність вимерлих та живих істот, їхня будова, функції, еволюція.
- А) Предмет вивчення біології
 - Б) Предметом вивчення біології
 - В) Предметами вивчення біології
27. ... досліджує загальні та конкретні закономірності, притаманні життю у всіх його проявах
- А) Біологія
 - Б) Біологією
 - В) Біологію
28. Біологія тісно пов'язана з
- А) хімія, фізика та інші науки
 - Б) хімію, фізику та інші науки
 - В) хімією, фізикою, та іншими науками
29. Живі організми мають ... свою структуру, властивості та прояви індивідуального життя
- А) своя структура, властивості та прояви
 - Б) свою структуру, властивості та прояви
 - В) своєю структурою, властивостями та проявами
30. Хімічні реакції та фізико-хімічні процеси досліджують ...
- А) біохімію та біофізику
 - Б) біохімією та біофізикою
 - В) біохімія та біофізика

31. Біологія відкриває можливості ... нових галузей
- А) розвитком
 - Б) розвитку
 - В) розвиток
32. Практичне застосування досягнень сучасної біології дозволяє отримати ...
- А) біологічно активні речовини
 - Б) біологічно активних речовин
 - В) біологічно активними речовинами
33. Використання законів спадковості та мінливості є ...
- А) основами створення нових порід домашніх тварин
 - Б) основа створення нових порід домашніх тварин
 - В) основою створення нових порід домашніх тварин
34. Біологія має дуже важливе значення для нашого існування, тому люди повинні дбайливо ставитися до ...
- А) навколишнім середовищем
 - Б) навколишнього середовища
 - В) навколишнє середовище
35. Інтерферон володіє ...
- А) протівірусною активністю
 - Б) протівірусна активність
 - В) протівірусну активність

Завдання 6. Передайте зміст речень, використовуючи конструкцію *що називається чим*

36. ... називається виділення кристалів твердої речовини з розчину
- А) Кристалізація
 - Б) Кристалізацію
 - В) Кристалізацією
37. Складні високомолекулярні сполуки називаються ...
- А) білком
 - Б) білками
 - В) білок
38. Наука про виникнення й розвиток життя на землі називаються ...
- А) загальною біологією
 - Б) загальна біологія
 - В) загальну біологію
39. Безперервний ланцюг складних хімічних процесів, що протікають у клітині називається ...

- А) обмін речовин
 - Б) обміну речовин
 - В) обміном речовин
40. Складні органічні речовини, які збільшують швидкість хімічних реакцій називаються ...
- А) ферментів
 - Б) ферментами
 - В) ферменти

Завдання 7. Передайте зміст речень, використовуючи конструкцію *що являє собою що*

41. Вода ... безколірну рідину
- А) являє собою
 - Б) називається
 - В) є
42. Шкіра ... зовнішній покрив тіла
- А) є
 - Б) називається
 - В) являє собою
43. За своєю будовою ферменти ... складні сполуки
- А) називається
 - Б) являється
 - В) являють собою

Завдання 8. Передайте зміст речень, використовуючи конструкцію *що є чим*

44. Шкіра ... органом виділення
- А) називається
 - Б) являє собою
 - В) є
45. Клітина ... основною структурною одиницею всіх рослинних і тваринних організмів
- А) є
 - Б) представляє собою
 - В) називається

Завдання 9. Передайте зміст речень, використовуючи конструкцію *що має назву (одержало назву) чого*

46. Хрящі ... міжпозвоночних дисків
- А) отримало назву
 - Б) мають назву
 - В) називаються

47. Червоні клітини крові ... еритроцитів
А) має назву
Б) являють собою
В) одержали назву
48. Ділянка між діафізом і епіфізом ... метафазу
А) називається
Б) одержала назву
В) мають назву
49. Верхня частина кістяка ... черепа
А) має назву
Б) є
В) називається
50. Кістки та їхні з'єднання, які є опорою тіла, ... кістяка
А) являють собою
Б) називається
В) одержали назву

**Завдання 10. Прочитайте питання та відзначте яке це питання:
конкретне чи загальне**

51. Чи має біологія вплив на життя людини?
А) конкретне
Б) загальне
52. Що вивчає біологія?
А) конкретне
Б) загальне
53. Як у вас проходять заняття з біології?
А) загальне
Б) конкретне
54. Знати біологію – важливо для лікаря?
А) конкретне
Б) загальне
55. Чи допоможуть ваші шкільні знання для вивчення біології в інституті?
А) конкретне
Б) загальне

Завдання 11. Замініть підкреслені слова синонімами

56. Вітамін С сприяє росту тканини
А) впливає
Б) вливає

- В) накопичує
57. Вітамін С міститься в апельсинах, лимонах, чорній смородині
- А) збільшується
Б) знаходиться
В) виявляється
58. Медики рекомендують приймати 60-70 мг вітаміну С на добу
- А) додають
Б) характеризують
В) радять
59. Організм людини повинен одержувати вітамін С щодня
- А) через день
Б) через два дні
В) кожного дня
60. Нещодавно медики з'ясували, що у великих дозах вітамін С негативно впливає на організм
- А) відкрили
Б) відчинили
В) відвели

Завдання 12. Дайте визначення поняття

61. Процес засвоєння речовин, які надходять в організм ззовні, та утворення із них живої речовини клітин це ...
- А) дисиміляція
Б) асиміляція
В) анабіоз
62. Процес розпаду, руйнування речовин і пов'язаного з ним звільнення енергії це ...
- А) асиміляція
Б) гіпотермія
В) дисиміляція
63. ... це наука, що вивчає форми і будову організмів
- А) Біоніка
Б) Біофізика
В) Анатомія
64. Наука, що вивчає життя організмів у зв'язку з умовами навколишнього середовища це ...
- А) зоологія
Б) екологія
В) фізіологія

65. Наука, що вивчає життєві явища на молекулярному рівні це ...
- А) біофізика
 - Б) біохімія
 - В) молекулярна біологія

Завдання 13. Продовжить діалог, використавши конструкцію уточнення інформації

66. – Я знаю, що білки утворюються за допомогою РНК. - ...
- А) Чи так це? Чи може білки утворюються за допомогою ДНК і РНК
 - Б) Я впевнений, що білки утворюються за допомогою РНК
 - В) По-моєму, білки утворюються за допомогою ДНК і РНК
67. – Я знаю, що РНК міститься в ядрі та рибосомах. –
- А) Мені здається, що це вірно. РНК міститься в ядрі та рибосомах
 - Б) Уточніть, будь ласка, чи РНК міститься в ядрі та рибосомах?
 - В) На мою думку, це вірно
68. – Чи відомо вам, що в організмі людини відбуваються два процеси – утворення та руйнування клітини? - ...
- А) Якщо я вас правильно зрозумів, то це процеси асиміляції та дисиміляції?
 - Б) Я думаю, що це процеси асиміляції та дисиміляції
 - В) Так, відомо. Це процеси асиміляції та дисиміляції
69. – Чи знаєш ти, що для організму важливо не тільки утворення, а й відновлення клітин? -...
- А) Так, знаю. Я згоден з цією думкою
 - Б) Я думаю, що це вірно.
 - В) А як ти поясниш, що відтворюються клітини не всіх органів організму людини?
70. – Я знаю, що під час роботи чи важкого фізичного навантаження обмін речовин посилюється. - ...
- А) Я згоден з тобою
 - Б) По-моєму, це вірно
 - В) А як ти поясниш таке явище?

Завдання 14. Продовжить діалог, використавши конструкцію висловлення особистої думки

71. – Чи відомо вам, що вчені помітили, що взимку тварини входять у стан заціпеніння, припиняють споживання їжі. - ...

- А) Уточніть, будь ласка, взимку тварини ціпеніють?
 Б) Хіба, взимку тварини ціпеніють?
 В) По-моєму, це закономірний процес
72. – Чи так це, що обмін речовин значно сповільнюється і в людини, якщо штучно понизити температуру її тіла? - ...
 А) Я ви кажете?
 Б) Уточни, що ти маєш на увазі?
 В) На мій погляд, це вірно
73. – Ви знаєте, що співвідношення речовин у клітині в порівнянні з загальною вагою приблизно такі: вода складає 80–85%, білки – 7–10%, жирові речовини – 1–2%, мінеральні солі – 1–1,5%? - ...
 А) Хіба це так?
 Б) Я вважаю, що це вірна інформація
 В) Чи не могли б ви уточните сказане?
74. - Людина живе, рухається, займається розумовою і фізичною діяльністю. Чи відомо вам, що все це нерозривно пов'язано з витратою енергії? - ...
 А) Уточніть, будь ласка, те, що ви сказали
 Б) Чи так це?
 В) Я знаю, що це вірно
75. – Чи відомо вам, що у дитинстві та юності людини під час росту організму переважає асиміляція, а в старості навпаки – відбувається розпад – дисиміляція? - ...
 А) Я думаю, що це вірно
 Б) Давайте уточнимо. Тобто у дитинстві утворюються клітини, а в старості руйнуються?
 В) Як ви кажете?

Завдання 15. Почніть діалог, використавши конструкцію з'ясування інформації

76. - – Так, мені відомо, що білки складаються з амінокислот, з'єднаних ланцюжками
 А) Я думаю, що білки складаються з амінокислот, з'єднаних ланцюжками
 Б) Хіба білки складаються з амінокислот, з'єднаних ланцюжками?
 В) Чи є для тебе новою інформація про те, що білки складаються з амінокислот, з'єднаних ланцюжками?

77. - – Уточни, будь ласка, можливість розвитку яких нових галузей відкриває біологія?
- А) На мою думку, біологія відкриває можливість розвитку нових галузей науки
 - Б) Чи відомо вам, що біологія відкриває можливість розвитку нових галузей науки?
 - В) Чи так це, що можливість розвитку яких нових галузей відкриває біологія
78. - – Я знаю, що вірусологія, мікробіологія, ботаніка, зоологія, антропологія досліджують особливості походження, будови, розвитку, життєдіяльності організмів
- А) Чи відомо вам, що вірусологія, мікробіологія, ботаніка, зоологія, антропологія досліджують особливості походження, будови, розвитку, життєдіяльності організмів
 - Б) Чи так це, що вірусологія, мікробіологія, ботаніка, зоологія, антропологія досліджують особливості походження, будови, розвитку, життєдіяльності організмів?
 - В) Скажіть, я правильно зрозумів, що вірусологія, мікробіологія, ботаніка, зоологія, антропологія досліджують особливості походження, будови, розвитку, життєдіяльності організмів?
79. - – Я знаю, що відкриття молекулярної будови структурних одиниць спадковості генів стало основою для виникнення генної інженерії
- А) Я вважаю, що відкриття молекулярної будови структурних одиниць спадковості генів стало основою для виникнення генної інженерії
 - Б) Чи знаєш ти про те, що відкриття молекулярної будови структурних одиниць спадковості генів стало основою для виникнення генної інженерії?
 - В) Хіба відкриття молекулярної будови структурних одиниць спадковості генів стало основою для виникнення генної інженерії?
80. - – Я згоден, з'ясування механізмів біосинтезу білка й фотосинтезу відкривають шлях до отримання органічних харчових речовин

- А) Я думаю, що з'ясування механізмів біосинтезу білка й фотосинтезу відкривають шлях до отримання органічних харчових речовин
- Б) Уточни, будь ласка, це правда, що з'ясування механізмів біосинтезу білка й фотосинтезу відкривають шлях до отримання органічних харчових речовин?
- В) Чи знаєш ти про те, що з'ясування механізмів біосинтезу білка й фотосинтезу відкривають шлях до отримання органічних харчових речовин?

Поточний контроль № 1

Читання тексту «Біологія – наука про життя»

Частина II

БІОЛОГІЯ – НАУКА ПРО ЖИТТЯ

На нашій планеті багато різних живих істот: бактерій, грибів, тварин, рослин. Кількість видів живих істот перевищує два мільйони. Одні з них добре помітні, а інші мають такі розміри, що побачити їх неозброєним оком неможливо. Організми живуть у воді, у ґрунті, на поверхні і всередині інших живих істот. Біологія досліджує різноманітність живих організмів, їхню будову, процеси життєдіяльності, хімічний склад, взаємозв'язки з навколишнім середовищем.

Усі організми побудовані ніби з окремих «цеглин» – з клітин. Є організми, що складаються лише з однієї клітини, а є і багатоклітинні.

Необхідною умовою існування живих організмів є обмін речовин. На відміну від неживих тіл, живі істоти потребують постійного надходження поживних речовин і енергії з довкілля. У живих організмах різні речовини та енергія зазнають певних перетворень: енергія використовується для забезпечення різноманітних процесів життєдіяльності, а деякі сполуки слугують будівельним матеріалом, необхідним для росту. Отже, живим істотам притаманні ріст і розвиток.

Ще однією з основних ознак життя є подразливість. Ви знали про те, що живі організми здатні сприймати різні подразники довкілля та певним чином на них реагувати? Для цього спробуйте залишити рослину у темній кімнаті та увімкнути електричну лампу. Через певний час ви зможете помітити, що рослина починає рости у той бік, звідки надходить світло.

Притаманним для живих організмів є їхня здатність до рухів. На перший погляд здається, що рослини ведуть прикріплений спосіб життя і рухатись не здатні. Але залежно від руху сонця соняшник змінює положення пагона із суцвіттям. Квасоля після заходу сонця опускає свої листки, а вранці, навпаки, піднімає їх догори.

Живі організми та неживі тіла складаються з однакових хімічних елементів, але співвідношення цих елементів у них різне. Усім живим

організмам притаманний подібний хімічний склад. Вони побудовані з одних і тих самих класів хімічних сполук (органічних – білків, ліпідів, вуглеводів, нуклеїнових кислот та неорганічних – води, солей, неорганічних кислот).

Усі живі організми здатні відтворювати собі подібних. Це явище дістало назву розмноження. Отже, якби живі організми не розмножувалися, життя на нашій планеті через певний час зникло б.

Головним завданням біології є використання різноманітних організмів та біологічних процесів для поліпшення умов життя людини: її здоров'я, харчування, якості довкілля. Для вирішення цих завдань біологія тісно взаємодіє з медициною, сільським господарством, охороною природи, багатьма галузями промисловості тощо. У медицині нині використовують понад 3000 видів рослин, і з кожним роком їхня кількість збільшується. Учені вважають, що кожен четвертий-п'ятий вид рослин може мати медичне значення. Розвиток біологічних наук відкриває нові можливості гармонійного поєднання інтересів людини із законами розвитку природи. Тому важко переоцінити значення біології для існування людства.

Поточний контроль № 1

Тест за текстом «Біологія – наука про життя»

Частина II

Завдання 1.

Продовжіть речення.

1. Біологія досліджує різноманітність живих організмів ...

- А) структуру і властивості органічних сполук
- Б) їхню будову, процеси життєдіяльності, хімічний склад, взаємозв'язки з навколишнім середовищем
- В) процеси взаємовідносин людей.

2. Усі організми побудовані з окремих ...

- А) клітин
- Б) кліток
- В) кліщаток

3. Усі організми складаються...

- А) з багатьох клітин
- Б) лише з однієї клітини
- В) з однієї або багатьох клітин

4. Необхідною умовою існування живих організмів є ...

- А) обмін речовин
- Б) обмін енергією
- В) незалежне існування

5. Живим істотам притаманні ...

- А) самознищення
- Б) зміна кольору
- В) ріст і розвиток

6. Притаманним для живих організмів є...

- А) здатність до рухів
- Б) нездатність рухатися
- В) здатність до мислення

7. Усім живим організмам притаманний подібний...

- А) фізичний склад
- Б) біологічний склад
- В) хімічний склад

8. Здатність відтворювати собі подібних – це...

- А) прогрес
- Б) регрес
- В) розмноження

9. Біологія тісно взаємодіє з медициною ...

- А) з технікою
- Б) медициною
- В) культурою

10. Скільки видів рослин використовують у медицині ...

- А) 3 000 000
- Б) 3000
- В) 4000

Завдання 2. Вкажіть, яку модель можна використати для вираження власної думки

11. ... на нашій планеті багато різних живих істот: бактерій, грибів, тварин, рослин

- А) Я знаю, що ...
- Б) Отже ...
- В) Вам відомо, що...

12. ... організми живуть у воді, у ґрунті, на поверхні і всередині інших живих істот.

- А) По-моєму ...
- Б) Можливо...
- В) Чи знаєш ти, що...

13. ... Живі організми та неживі тіла складаються з однакових хімічних елементів, але співвідношення цих елементів у них різне.

- А) Тому що ...
- Б) По-перше...
- В) Я знаю, що ...

14. ... кожен четвертий-п'ятий вид рослин може мати медичне значення А)
По-моєму, ...

- Б) Отже, ...
- В) Давайте уточнимо...

15. ... розвиток біологічних наук відкриває нові можливості гармонійного поєднання інтересів людини із законами розвитку природи.

- А) Як ви поясните, що ...
- Б) Мені здається, ...
- В) Хіба...

Завдання 3. Укажіть, яка модель використовується для уточнення інформації.

16. ... чи є організми, що складаються лише з однієї клітини.

- А) Дозвольте уточнити,..
- Б) По-моєму,..
- В) Можливо,..

17 ...чи зазнають певних перетворень різні речовини та енергія в живих організмах

- А) По-моєму, ...
- Б) Давайте уточнимо...
- В) Після того, як ...

18. ... чи існують багатоклітинні організми?

- А) По-моєму, ...
- Б) Дозвольте уточнити,...
- В) Після того, як ...

19. ... подразливість – це ознака життя?

- А) Я думаю, що ...
- Б) Уточніть, будь ласка ...
- В) Чи знаєте ви, що ...

20. ...які процеси відбувається в організмі?

- А) Чи є для вас новою інформація про те, що ...
- Б) На мій погляд, ...
- В) Чи не могли б ви уточнити, ...

Завдання 4. Вкажіть, яка модель використовується для з'ясування інформації

21. ... кількість видів живих істот перевищує два мільйони

- А) На нашу думку, ...
- Б) По-перше, ...
- В) Чи знали ви про те, що ...

22. ... всі організми побудовані ніби з окремих «цеглин» – з клітин

- А) Так що ...
- Б) Вам відомо, що
- В) На мою думку ...

23. ... живі організми здатні сприймати різні подразники довкілля та певним чином на них реагувати

- А) Ви знали про те, що ...
- Б) Якщо я не помиляюсь...
- В) Тому що...

24. ... всім живим організмам притаманний подібний хімічний склад

- А) Я думаю...
- Б) Вам відомо, що ...
- В) Можливо...

25. ... всі живі організми здатні відтворювати собі подібних

- А) Давайте з'ясуємо, що...
- Б) Чи є новою для вас інформація про те, що...
- В) Тому, що ...

Завдання 5. Утворіть речення, використовуючи словосполучення у потрібному відмінку

26. ... спробуйте залишити рослину у темній кімнаті.

- А) у темній кімнаті
- Б) темна кімната
- В) темною кімнатою

27. ... Вони побудовані з одних і тих самих класів

- А) хімічні сполуки
- Б) хімічних сполук
- В) хімічними сполуками

28. Біологія тісно пов'язана з

- А) хімія, фізика та інші науки
- Б) хімію, фізику та інші науки
- В) хімією, фізикою, та іншими науками

29. Головним завданням ... є використання різноманітних організмів та біологічних процесів для поліпшення умов життя людини

- A) у біології
- Б) біологія
- В) біології

30. Біологія тісно взаємодіє з ...

- A) сільським господарством
- Б) сільського господарства
- В) сільське господарство

31. ... нині використовують понад 3000 видів рослин

- A) медицини
- Б) у медицині
- В) медициною

32. Розвиток ... відкриває нові можливості...

- A) біологічним наукам
- Б) біологічними науками
- В) біологічних наук

33. гармонійне поєднання інтересів людини із ...

- A) закони розвитку природи
- Б) законами розвитку природи
- В) законам розвитку природи

34. Важко переоцінити значення біології ...

- A) існуванню людства
- Б) існуванням людства
- В) для існування людства

35. Кількість видів ... перевищує два мільйони ...

- A) живих істот
- Б) живим істотам
- В) живі істоти

Завдання 6. Передайте зміст речень, використовуючи конструкцію що називається чим

36. ... організми, що складаються лише з однієї клітини називаються

- A) одноклітинними
- Б) одноклітинним
- В) одноклітинна

37. Система наук, що вивчає життя в усіх його проявах називається ...

- A) біологія
- Б) біологією
- В) біології

38. Система наук, що вивчають живі організми називається...

- A) біологічними науками
- Б) біологічна наука
- В) біологічних наук

39. Відтворення собі подібних називається ...

- A) розмноження
- Б) розмноженням
- В) розмножень

40. Складні високомолекулярні природні органічні речовини, що складаються з амінокислот, сполучених пептидними зв'язками називаються

- A) білки
- Б) білків
- В) білками

Завдання 7. Доберіть означення до поняття

41. Організми

- A) живі
- Б) великі
- В) щасливі

42. сполуки

- A) одноклітинні
- Б) багатоклітинні
- В) хімічні

43. науки

- A) великі
- Б) домашні
- В) біологічні

Завдання 8. Передайте зміст речень, використовуючи конструкцію що є чим

44. Бактерія... живою істотою

- A) належить до
- Б) являє собою
- В) є

45. Організми з багатьма клітинами ... багатоклітинними

- A) є

- Б) представляє собою
- В) називається

Завдання 9. Передайте зміст речень, використовуючи конструкцію що має назву (отримало назву) чого

46. Структурно-функціональна одиниця всіх живих організмів, для якої характерний власний метаболізм та здатність до самовідтворення ... клітина
- А) отримали назву
 - Б) має назву
 - В) називаються

47. Процес збільшення розмірів та маси як цілого організму, так і окремих його частин ... ріст
- А) має назву
 - Б) являють собою
 - В) отримали назву

48. Складні високомолекулярні біополімери, мономерами яких є нуклеотиди, ... нуклеїнові кислоти
- А) називається
 - Б) отримують назву
 - В) мають назву

49. Група органічних речовин, що входять до складу живих організмів і характеризуються нерозчинністю у воді та розчинністю в неполярних розчинниках, ... ліпідів
- А) отримала назву
 - Б) є
 - В) називаються

50. Група організмів, тіло яких складається з однієї клітини, ... одноклітинних
- А) являють собою
 - Б) називається
 - В) отримали назву

Завдання 10. Прочитайте запитання та відзначте, яке це запитання: конкретне чи загальне

51. Чи багато живих істот на планеті?
- А) конкретне
 - Б) загальне

52. Що досліджує біологія?
- А) конкретне
 - Б) загальне

53. Які є ознаки життя?

- А) загальне
- Б) конкретне

54. Що притаманно для живих організмів?

- А) конкретне
- Б) загальне

55. Чи потрібно вивчати живі організми?

- А) конкретне
- Б) загальне

Завдання 11. Замініть підкреслені слова синонімами

56. Деякі сполуки слугують будівельним матеріалом, необхідним для росту

- А) виступають
- Б) будуть
- В) нагадують

57. Живі організми здатні сприймати різні подразники довкілля

- А) знаходяться
- Б) хочуть
- В) можуть

58. Біологія тісно взаємодіє з медициною

- А) діє
- Б) характеризується
- В) пов'язана

59. Організм людини повинен одержувати вітамін С щодня

- А) через день
- Б) через два дні
- В) кожного дня

60. Відрізнити живий організм від неживого неважко

- А) складно
- Б) легко
- В) неважкий

Завдання 12. Дайте визначення поняття

61. Наука, яка вивчає відносини організмів між собою та з навколишньою неорганічною природою – це...

- А) біологія
- Б) екологія

В) хімія

62. Біологічний процес, за допомогою якого утворюються нові організми, відтворення собі подібних – це...

- А) асиміляція
- Б) розвиток
- В) розмноження

63. Галузь наукової та практичної діяльності, що вивчає нормальні та патологічні процеси в організмі людини, різноманітні захворювання, патологічні стани, методи їх лікування, запобігання та зміцнення здоров'я людини – це...

- А) Медицина
- Б) Анатомія
- В) Біологія

64. Сукупність процесів поглинання речовин із навколишнього середовища, їхніх перетворень в організмі та виведення з нього продуктів життєдіяльності – це

- А) обмін речовин
- Б) поділ клітин
- В) ріст організму

65. Це сукупність міжклітинної речовини та клітин, які схожі за будовою, походженням і виконують одні й ті самі функції ...

- А) ботаніка
- Б) біологія
- В) анатомія

Завдання 13. Виберіть репліку з діалогу, в якому використовується конструкція з'ясування інформації

66. – Необхідною умовою існування живих організмів є обмін речовин

- А) Чи знаєте ви про це.
- Б) Я впевнений, що це так.
- В) Дозвольте уточнити, чи так це.

67. Живим істотам притаманні ріст і розвиток.

- А) Можливо, що це так.
- Б) Ви знали про це?
- В) На мою думку, це вірно

68. – Енергія використовується для забезпечення різноманітних процесів життєдіяльності

- А) Ви знали про це?

- Б) Я думаю, що це можливо
- В) По-моєму, це так

69. – Чи знаєте Ви, що однією з основних ознак життя є подразливість -А)
Так, знаю. Я згоден з цією думкою

- Б) Я думаю, що це правильно.
- В) По моєму, це так.

70. – Якби живі організми не розмножувалися, життя на нашій планеті через певний час зникло б

- А) Вам відомо про це?
- Б) По-моєму, це так
- В) Я думаю, що це правда

Завдання 14. Продовжить діалог, використавши конструкцію висловлення особистої думки

71. – Чи знаєте Ви, що для живих організмів притаманним є здатність до рухів. - ...

- А) Я думаю, що це так.
- Б) Хіба, усі живі організми здатні рухатися?
- В) Уточніть, будь ласка, мова йде про усі живі організми?

72. – Чи так це, що всім живим організмам притаманний подібний хімічний склад? - ...

- А) Хіба це можливо?
- Б) Уточни, що ви маєте на увазі?
- В) По-моєму, це правильно

73. – Вам відомо, що всі живі організми здатні відтворювати собі подібних - ...

- А) Як ви кажете?
- Б) Я вважаю, що це правильна інформація
- В) Чи не могли б ви уточните сказане? Усі організми здатні розмножуватися?

74. – Живі організми побудовані з одних і тих самих класів хімічних сполук - ...

- А) Хіба це так?
- Б) Я думаю, що це не так?
- В) Уточніть, будь ласка, інформацію.

75. – Чи відомо вам, що головним завданням біології є використання різноманітних організмів та біологічних процесів для поліпшення умов життя людини? - ...

- А) На мою думку, це правильна інформація

Б) Давайте уточнимо інформацію.

В) Хіба це правда?

Завдання 15. Почніть діалог, використавши конструкцію уточнення інформації

76. – Біологія досліджує різноманітність живих організмів, їхню будову, процеси життєдіяльності, хімічний склад, взаємозв'язки з навколишнім середовищем

А) Я думаю, що це правильна інформація

Б) Давайте уточнимо. Тобто біологія досліджує все про живі організми?

В) Чи відомо тобі, що біологія досліджує різноманітність живих організмів?

77. – На відміну від неживих тіл, живі істоти потребують постійного надходження поживних речовин і енергії з довкілля.

А) По-моєму, живі істоти не потребують постійного надходження поживних речовин.

Б) Хіба це так, що живі істоти потребують постійного надходження поживних речовин з довкілля?

В) Ви знали цю інформацію?

78. – Я знаю, що залежно від руху сонця соняшник змінює положення пагона із суцвіттям.

А) Чи відомо вам про це?

Б) Я теж про це знаю?

В) Скажіть, тобто соняшник змінює положення залежно від руху сонця?

79. – Учені вважають, що кожен четвертий-п'ятий вид рослин може мати медичне значення

А) Я думаю, що це правда.

Б) Чи знали ви, що вчені говорять про медичне значення рослин?

В) Як? Кожен четвертий-п'ятий вид рослин може мати медичне значення

80. – Кожен четвертий-п'ятий вид рослин може мати медичне значення

А) Я думаю, що це не так.

Б) Уточніть, кожен четвертий-п'ятий вид рослин може мати медичне значення?

В) Ви знали про це?

Поточний контроль № 1
(аудіювання тексту «Клітина – структурно-функціональна
одиниця живих організмів»)
Частина III

Ціль аудіювання тексту «Клітина – структурно-функціональна одиниця живих організмів» полягає у вдосконаленні та розвитку у першокурсників навичок аудіювання.

Аудіювання тексту спрямоване на:

вдосконалення вже сформованих навичок та вмінь виділяти головну інформацію, складати питальний та називний план, трансформування називного плану в питальний, конспектування лекційного матеріалу, будова різних типів монологів: монолог-відтворення, монолог-вислів, монолог-опис; участь у діалозі – розпиті;

та формування та розвиток нових навичок:

складання тез, тезовий план, формування тези-резюме.

Ступінь розуміння – 60-70 % при середній швидкості читання 200-220 складів\хв.

Аудіювання тексту передбачає низку завдань, частина з яких спрямована на розвиток короткої пам'яті та концентрації.

На занятті ми поговоримо про клітину як структурно-функціональну одиницю живих організмів;

продовження формування вмінь та навичок: виділення головної інформації, монолог-відтворення з опорою на записи, вести діалог-розпит з опорою на питальний план тексту.

У складанні методичних рекомендацій використані типи завдань, що пропонуються в «Учебных материалах» Е.И. Гейченко, Л.И. Васецкой. Запорожье, 1997 г.

Завдання 1. Слухайте та повторюйте.

Саморегуляція, самовідтворення, прокаріотичні та еукаріотичні організми, обмін речовин, взаємодія з довкіллям, еволюційна історія, багатоклітинні організми, цитоплазма, ядро.

Завдання 2. Прослухайте слова та словосполучення, та запишіть слова, які ви запам'ятали.

Клітина, прокаріотичні організми, еукаріотичні організми, органели, обмін речовин, багатоклітинні організми, цитоплазма, ядро.

Завдання 3. Прослухайте речення та запишіть.

1. Клітина – основна структурна та функціональна одиниця живих організмів.
2. Клітина є основною структурною одиницею прокариотичних та еукаріотичних організмів.
3. За кількістю клітин розрізняють одноклітинні та багатоклітинні організми.
4. Одноклітинні організми складаються з однієї клітини.
5. Багатоклітинні організми складаються з багатьох клітин, які відрізняються за будовою та функціями й утворюють тканини, органи, системи органів.

Завдання 4. Прослухайте фрагмент тексту та запишіть головну інформацію.

Клітини відрізняються одна від одної розміром, формою, функціями.

На форму клітин впливає їх функціональне значення. Так, м'язові клітини мають видовжену форму для виконання скоротливої функції, у нервових клітин є відростки для проведення нервових імпульсів. Оскільки рослини мають клітинну стінку, для них характерна геометрично правильна форма. Клітини можуть змінювати свою форму при активному переміщенні.

Завдання 5. Прослухайте текст. Запишіть головну інформацію.

Клітина – основна структурна та функціональна одиниця живих організмів. Основними властивостями клітини є саморегуляція, самовідтворення і самовідновлення. Клітина є основною структурною одиницею прокариотичних та еукаріотичних організмів. Вона ж є основною функціональною одиницею, тому що лежить в основі виконання життєвих функцій організмів.

Всі органели клітини пов'язані між собою і будь-яка органела не може існувати позаклітинно (за межами клітини).

Найважливішими чинниками, які роблять клітину єдиним цілим, є:

а) обмін речовин та перетворення енергії; б) взаємодія з довкіллям та пристосування до його змін; в) тривала еволюційна історія.

Жива клітина може існувати і як окремий організм, і входити до складу багатоклітинних організмів. За кількістю клітин розрізняють одноклітинні та багатоклітинні організми.

Одноклітинні організми складаються з однієї клітини, яка виконує всі життєві функції (бактерії, одноклітинна водорість ацетабулярія);

Багатоклітинні організми складаються з багатьох клітин, які відрізняються за будовою та функціями й утворюють тканини, органи, системи органів (наприклад, кишковопорожнинні).

Клітини відрізняються одна від одної розміром, формою, функціями.

Більшість клітин мають діаметр від 10 до 150 мкм. Трапляються дрібні клітини (наприклад, сперматозоїди в 2-4 мкм) і дуже великі (яйцеклітини птахів до кількох сантиметрів).

На форму клітин впливає їх функціональне значення. Так, м'язові клітини мають видовжену форму для виконання скоротливої функції, у нервових клітин є відростки для проведення нервових імпульсів. Оскільки рослини мають клітинну стінку, для них характерна геометрично правильна форма. Клітини можуть змінювати свою форму при активному переміщенні.

Клітини відрізняються функціями. Так, еритроцити виконують транспорт газів, гамети відповідають за розмноження. Усі клітини рослин і тварин мають однаковий план будови: вони мають цитоплазму та ядро.

Спільною ознакою клітин є подібність процесів обміну речовин і енергії; універсальна мембранна будова; єдність хімічного складу; подібність процесів поділу клітин.

Завдання 6. Використовуючи свій конспект, складіть питальний план тексту.

Завдання 7. Робота у парах. Задайте записані Вами питання студентам, використавши наступні фрази-кліше:

- *дозвольте Вас запитати ...*
- *вибачте, Ви не могли б допомогти мені розібратися ...*
- *будь ласка, поясніть ...*

та вислухайте відповідь.

Завдання 8. Прочитайте свій конспект.

ТЕСТИ

2 поточний контроль

для студентів I курсу медичного факультету

(україномовної форми навчання)

Частина I

1. Доберіть синонім до виділеного слова. Частина трубчастої кістки, **розташована** між діафізом та епіфізом, називається метафаз.

- А) розміщення
- Б) вміщуватися
- В) знаходження

2. Доберіть синонім до виділеного слова. Шорсткість є результатом **прикріплення** до кісток м'язів і зв'язок.

- А) прикрочування
- Б) приєднання
- В) від'єднання

3. Доберіть синонім до виділеного слова. Існують індивідуальні **відмінності** у формі кісток.

- А) схожість
- Б) подібність
- В) несхожість

4. Доберіть синонім до виділеного слова. Цілісність організму полягає в єдності тіла і духу, єдності **вегетативних** та анімальних процесів.

- А) тваринні
- Б) рослинні
- В) анімальні

5. Доберіть синонім до виділеного слова. У процесі еволюції спостерігається змінюваність будови організмів як морфологічне виявлення **приспосовування** до умов існування.

- А) адаптація
- Б) занепад

В) перевтілення

6. Доберіть антонім до виділеного слова. Єдність організму і зовнішнього середовища складає основу **еволюції** органічних форм.

А) розвитку

Б) занепаду

В) розквіту

7. Доберіть антонім до виділеного слова. У 1830 році почалася **епідемія** холери у країні.

А) вірус

Б) здоров'є

В) хвороба

8. Доберіть антонім до виділеного слова. М. І. Пирогов проводив **ампутацію** гомілки за 8 хвилин.

А) відтинання

Б) відривання

В) пришивання

9. Доберіть антонім до виділеного слова. Губчасті кістки знаходяться в тих частинах скелета, де необхідно забезпечити достатню **міцність...**

А) твердість

Б) м'якість

В) гнучкість

10. Доберіть антонім до виділеного слова. **Асиміляція** їжі являє собою приклад перетворення зовнішнього у внутрішнє.

А) синтез

Б) схрещення

В) розпад

11. Доберіть правильну модель класифікації – ціле → частина, частина → ціле: Кістки людини ... на такі частини: кістки тулуба, кістки черепа, кістки поясів кінцівок плечового і тазового, кістки вільних кінцівок.

А) характеризуються

Б) діляться

В) розрізняються

12. Доберіть правильну модель класифікації – ціле → частина, частина → ціле: Кожна з кісток, що ... скелета, являє собою орган, побудований із кісткової, хрящової, сполучної тканин.

А) входить до складу

Б) стосується

В) утворює

13. Доберіть правильну модель класифікації – ціле → частина, частина → ціле: Рельєф кісток ... наявністю шорсткості, борозен, отворів, горбків, відростків, ямок, каналів.

А) поділяється

Б) входить до складу

В) характеризується

14. Доберіть правильну модель класифікації – ціле → частина, частина → ціле: До змішаних кісток ... кістки основи черепа.

- А) належать
- Б) розрізняють
- В) поділяють

15. Доберіть правильну модель класифікації – ціле → частина, частина → ціле: Трубчасті кістки ... на довгі й короткі.

- А) розрізняють
- Б) утворюють
- В) поділяються

16. Доберіть правильну модель щодо надання визначення. Цілісність організму полягає ... рослинних та тваринних процесів.

- А) в єдності
- Б) від здатності
- В) завдяки

17. Доберіть правильну модель щодо надання визначення. Експресивність – ... виявлення фенотипічного гена.

- А) називається
- Б) це
- В) уявляє собою

18. Доберіть правильну модель щодо надання визначення. Найпростіші одноклітинні організми ... амебами.

- А) це
- Б) являються
- В) називаються

19. Доберіть правильну модель щодо надання визначення. Під анімальними тваринні процеси організму.

- А) розуміють
- Б) вважається
- В) називатимуться

20. Доберіть правильну модель щодо надання визначення. Експресивність може ... у змінах морфологічних ознак, біохімічних, патологічних та ін. ознак.

- А) характеризувати
- Б) виявлятися
- В) здійснює контроль

21. Доберіть правильне слово-сигнал для оформлення висновку в реченні: ... професія накладає свій відбиток на будову тіла людини.

- А) таким чином
- Б) на мою думку
- В) через те, що

22. Доберіть правильне слово-сигнал для оформлення висновку в реченні: ... форма кісток залежить від біохімічних умов.

- А) тому що

Б) чи відомо вам, що

В) отже

23. Доберіть правильне слово-сигнал для оформлення висновку в реченні: ... за великі досягнення у війсьній хірургії ім'ям М. І. Пирогова названо два медичні інститути, а також лікарні й вулиці в різних містах країни.

А) я знаю, що

Б) тож

В) як мені здається

24. Доберіть правильну конструкцію приєднання до сказаного: М. І. Пирогов є засновником вітчизняної військово-польової хірургії: почав широко застосовувати ефірний наркоз. Не лише, антисептики.

А) також

Б) ще й

В) швидше за все

25. Доберіть правильну конструкцію приєднання до сказаного: Губчасті кістки бувають довгі та короткі. Ні,

А) ще й плоскі

Б) також плоскі

В) водночас й

26. Доберіть правильну модель вираження наявності/відсутності чогось: Організму ... самовідтворення, саморозвиток й самоуправління.

А) має здібність

Б) притаманне

В) характерне

27. Доберіть правильну модель вираження наявності/відсутності чогось: Амеби ... до самостійного життя.

А) мають здатність

Б) не притаманне

В) виявлятися

28. Доберіть правильну модель вираження наявності/відсутності чогось: Один і той самий показник в одних організмах , а в інших – бути відсутнім.

А) мають здатність

Б) присутня

В) може виявлятися

29. Доберіть правильну модель вираження наявності/відсутності чогось: Гени, які контролюють патологічні ознаки, ... різну пенетрантність та експресивність.

А) можуть мати

Б) не матимуть

В) характерні

30. Доберіть правильну модель вираження наявності/відсутності чогось: Для трубчастих кісток ... середньої частини – діафазу, що містить порожнину

та двох розширених кінців – епіфізів.

А) не притаманне явище

Б) є відсутність

В) характерна наявність

31. Визначте правильну модель використання причини бажаної/небажаної дії: Цілісність організму досягається ... діяльності нервової системи.

А) завдяки

Б) завдячувати

В) завдячливо

32. Визначте правильну модель використання причини бажаної/небажаної дії: ... нервової системи виникає два зв'язки – гуморальний і нервовий.

А) завдяки появі

Б) завдячити появі

В) завдячувати появі

33. Визначте правильну конструкцію аргументації ствердження: Організм називають цілісною системою, ... він є структурною єдністю всіх частин організму.

А) у зв'язку з чим

Б) завдяки кому

В) тому що

34. Визначте правильну конструкцію аргументації ствердження: Організм називають цілісною системою, ... він є структурною єдністю всіх частин організму.

А) у зв'язку з чим

Б) через те, що

В) завдячуючи кому

35. Визначте правильну конструкцію аргументації ствердження: ... із крові клітини як частини організму (лейкоциту), призведе до його швидкої загибелі.

А) у результаті вилучення

Б) завдяки вилученню

В) із вилучення

36. Охарактеризуйте людину одним словом: працює не заради прибутку (користі) – він ...

А) без користі

Б) безкорислива

В) безкорисливий

37. Охарактеризуйте людину одним словом: уміє організовувати свій час – він ...

А) організатор

Б) організований

В) організувати

38. Охарактеризуйте людину одним словом: любить працювати – він ...
- А) працюючий
 - Б) працездатний
 - В) працюючий
39. Охарактеризуйте людину одним словом: працює творчо – він ...
- А) творець
 - Б) творити
 - В) творчий
40. Охарактеризуйте людину одним словом: має знання в різних галузях науки – він ...
- А) освічення
 - Б) освічений
 - В) освічувати
41. Оберіть правильну відповідь: звести нову будівлю – це ...
- А) добудувати
 - Б) перебудувати
 - В) побудувати
42. Оберіть правильний варіант: добудувати щось до будівлі – це ...
- А) прибудувати
 - Б) забудувати
 - В) перебудувати
43. Оберіть правильний варіант: приєднання м'язів та зв'язок до кісток – це ...
- А) скріплення
 - Б) прикріплення
 - В) закріплення
44. Оберіть правильний варіант: наповнити склянку водою по самі вінця – це ...
- А) заповнити
 - Б) доповнити
 - В) переповнити
45. Оберіть правильний варіант: зробити щось повторно – це ...
- А) поробити
 - Б) підробити
 - В) переробити
46. Оберіть правильний варіант: Цілісність організму полягає у ...
- А) єдністю духу і тіла
 - Б) єдність духу і тіла
 - В) єдності духу і тіла
47. Оберіть правильний варіант: Особлива якість організму полягає у ...
- А) здатність самостійного існування
 - Б) здатністю самостійного існування
 - В) здатності самостійного існування
48. Оберіть правильний варіант: Біологічна цілісність організму полягає

у ...

- А) здатності до відтворення і саморозвитку
- Б) здатністю до відтворення і саморозвитку
- В) здатність до відтворення і саморозвитку

49. Оберіть правильний варіант: Процес випаровування полягає у ...

- А) відрив від поверхні
- Б) відірватися від поверхні
- В) відриві від поверхні

50. Оберіть правильний варіант: Цілісність організму полягає у ...

- А) єдності вегетативних і анімальних процесів організму
- Б) єдність вегетативних і анімальних процесів організму
- В) єднанні вегетативних і анімальних процесів організму

51. Спростуйте чи підтвердіть твердження: У найпростіших одноклітинних організмах (амеб), наявний лише гуморальний зв'язок.

- А) так
- Б) ні

52. Спростуйте чи підтвердіть твердження: Ізольовані клітини можуть існувати тільки за умов штучного підтримання.

- А) так
- Б) ні

53. Спростуйте чи підтвердіть твердження: Функції ізольованих тканин відповідають функціям клітин цілісного організму.

- А) так
- Б) ні

54. Спростуйте чи підтвердіть твердження: Багато з принципів із роботи М. І. Пирогова застосовуються й сьогодні у війсьній хірургії.

- А) так
- Б) ні

55. Спростуйте чи підтвердіть твердження: За формою, функціями й розвитком кістки поділяють на дві великі групи: трубчасті й змішані.

- А) так
- Б) ні

56. Спростуйте чи підтвердіть твердження: Губчасті кістки діляться на: короткі й круглі.

- А) так
- Б) ні

57. Доберіть правильну відповідь: Я ... до будинку і подзвонив.

- А) відійшов
- Б) підійшов
- В) вийшов

58. Доберіть правильну відповідь: Тільки при штучній ... потрібних умов можуть існувати ізольовані органи і клітини.

- А) дотримання
- Б) підтримці

В) витримці

59. Доберіть правильну відповідь: У живому організмі відбувається постійне ... , трансформація зовнішнього у внутрішнє і навпаки.

А) відтворення

Б) перетворення

В) творення

60. Доберіть правильну відповідь: Умови ... тварин утворюють для них біологічне середовище.

А) проживання

Б) виживання

В) переживання

61. Доберіть правильну відповідь: М. І. Пирогов ... низку робіт з хірургії.

А) виписав

Б) підписав

В) написав

62. Оберіть правильну модель щодо уточнення інформації: ... М. І. Пирогов є основоположником нової галузі медицини – хірургічної анатомії?

А) на мою думку

Б) ви впевненні, що

В) таким чином

63. Оберіть правильну модель щодо уточнення інформації: Клітина як частина організму (лейкоцит) не може жити самостійно. ...?

А) хіба

Б) ви впевненні, що

В) я вважаю, що

64. Оберіть правильну модель щодо уточнення інформації: Професія накладає свій відбиток на будову тіла людини.?

А) я впевнена, що

Б) чи так це

В) як мені здається

65. Оберіть правильну модель щодо уточнення інформації: Успадковується не конкретна ознака, а певний тип реакції на вплив зовнішнього середовища. ... ?

А) як, як

Б) ти знав про те, що

В) таким чином

66. Оберіть правильну модель щодо уточнення інформації: Гени, які контролюють патологічні ознаки, можуть мати різну пенетрантність та експресивність. ... ?

А) на мою думку

Б) чи це так

В) таким чином

67. Замініть подане словосполучення одним словом: залишити роботу –

це ...

- А) звільнитися
- Б) звільнити
- В) звільнення

68. Замініть подане словосполучення одним словом: дати ім'я – це ...

- А) визвати
- Б) назвати
- В) підзвати

69. Замініть подане словосполучення одним словом: мати світлу голову – це ...

- А) розумний
- Б) розум
- В) розуміти

70. Замініть подане словосполучення одним словом: вперше прийти на роботу – це ...

- А) влаштувати
- Б) влаштуватися
- В) влаштований

71. Замініть подане словосполучення одним словом: видала працю – ...

- А) публікація
- Б) опублікований
- В) опублікувала

72. Доберіть антонім до виділеного слова. Функції *ізолюваних* клітин не тотожні функціям клітин цілісного організму.

- А) відокремлених
- Б) окремий
- В) об'єднаних

73. Доберіть антонім до виділеного слова. Проте організм як ціле може існувати й після *втрати* деяких частин.

- А) утрата
- Б) придбання
- В) збиток

74. Доберіть синонім до виділеного слова. Цим пояснюється складність *пересадки* органів.

- А) пересадження
- Б) перенесення
- В) трансплантації

75. Доберіть синонім до виділеного слова. Гени, що контролюють патологічні ознаки, можуть виявлятися не у всіх носіїв *аномального* гена.

- А) здоровий
- Б) патологічний
- В) проблемний

76. Доберіть правильне слово-сигнал для оформлення висновку в реченні: ... з появою нервової системи виникає два види зв'язку –

гуморальний і нервовий.

А) отже

Б) уточніть, будь ласка

В) я вважаю, що

77. Доберіть правильне слово-сигнал для оформлення висновку в реченні: ... ізольовані клітини можуть існувати тільки за умов штучного підтримання.

А) на мою думку

Б) давайте уточнімо

В) таким чином

78. Оберіть правильний варіант: щось об'єднувати – це ...

А) поєднання

Б) єдність

В) приєднатися

79. Оберіть правильний варіант: довести щось до логічного кінця – це ...

А) перевиконати

Б) недовиконати

В) виконати

80. Оберіть правильний варіант: переміщення з одного місця на інше – це ...

А) передавати

Б) надавати

В) удавати

2 поточний контроль

Тест за текстом «Вчення про кістки»

Частина II

ВЧЕННЯ ПРО КІСТКИ

Опорно-руховий апарат складається з двох частин: пасивної та активної. До першої належать кістки та їх сполучення, до другої – м'язи.

Скелет – це комплекс щільних і міцних утворень мезенхімного походження. Скелет людини становить 1/5-1/7 частину загальної маси тіла. До його складу входить 203-206 кістки, з яких 164-166 парних і 36-40 непарних. Скелет умовно поділяють на дві частини: осьовий і додатковий. До осьового скелета належать хребетний стовп, череп, грудна клітка; до додаткового – кістки верхніх та нижніх кінцівок. Скелет виконує два види функцій: механічні і біологічні. До механічних функцій належить опорна, захисна, рухова, ресорна. Наприклад, захисні функції виконують: череп, у якому міститься головний мозок; хребетний стовп, у каналі якого лежить спинний мозок; грудна клітка, утворена грудиною, ребрами й грудним відділом хребта, захищає легені, серце, аорту, нижню порожнисту вену, стравохід та інші органи.

Кістки кінцівок виконують опорну функцію та функцію важелів, за

допомогою яких здійснюються різноманітні рухи в просторі, а також виконуються трудові процеси. Біологічні функції: бере участь в обміні речовин, особливо мінеральних; кровотворна – еритроцити, тромбоцити та гранулоцити утворюються в червоному кістковому мозку, який міститься в кістках.

Кістка – це орган, утворений кількома тканинами, найголовнішою серед них є кісткова. Суглобові поверхні кісток вкриті гіаліновим хрящем, решта поверхні вкрита окістям – цупкою сполучнотканинною оболонкою. У товщі кістки проходять численні судини, що живлять її, а в порожнинах міститься кістковий мозок (червоний та жовтий). Нерви проникають у кістку разом із судинами, супроводжуючи їх у гаверсових каналах і в кісткомозгових порожнинах, закінчуючись у тканині кісткового мозку і на стінках судин.

Форма кісток зумовлена її функцією. За формою кістки поділяються на 5 видів: а) трубчасті кістки (довгі і короткі) – мають тіло (діафіз) і потовщені кінці – епіфізи. Довгі – плечові та стегнові кістки, короткі – п'ясткові, плеснові кістки, фаланги. Діафіз складається з компактної речовини, у середині діафіза проходить кісткомозковий канал, заповнений кістковим мозком. Епіфізи утворені губчастою речовиною і тільки зверху вкриті тонким шаром компактної речовини; б) губчасті кістки – побудовані з губчастої речовини і тільки зверху вкриті тонким шаром компактної речовини; в) плоскі кістки – утворюють порожнини; г) змішані кістки мають складну форму, різну будову та походження. Наприклад: кістки основи черепа ключиця; д) повітряні кістки – мають у своєму тілі порожнину, заповнену повітрям.

Свіжа кістка містить 50 % води, 28 % органічних і 22 % неорганічних речовин. Висушена кістка на третину складається з органічної речовини – осеїну, і на дві третини з мінеральних солей, переважно з кальцію, фосфору. Осеїн забезпечує еластичність і гнучкість кісток, а неорганічні речовини – міцність. У дітей відносно більше осеїну, тому кістки гнучкіші, й переломи у них трапляються рідко. У людей похилого віку менше осеїну, більше кальцію і через це кістки легко ламаються.

Кістка розвивається з мезенхіми, яка ущільнюється, і її клітини посилено розмножуються. Розвиток кісток відбувається двома шляхами. Одна група кісток розвивається безпосередньо з мезенхіми (перетинчаста стадія), такі кістки називають первинними, або покривними. До перетинчастих відносять кістки черепа, лиця і ключицю. Усі інші – кістки основи черепа, тулуба, кінцівок – називаються хрящовими, або вторинними, тобто такими, що пройшли, крім перетинчастої стадії розвитку, й хрящову, а вже тільки потім із хряща утворилася кістка (кісткова стадія).

Ріст кістки в довжину відбувається за рахунок епіфізарного хряща, що міститься між діафізом і епіфізом довгих трубчастих кісток і поступово стоншується.

Цей процес триває до 20-25 років, після чого діафіз кістки міцно

зростається з епіфізом, і ріст у довжину припиняється. В товщину кістка росте за рахунок окістя. Після припинення росту кісток не припиняється їхня перебудова, вона триває протягом усього життя організму.

На будові кістки позначається професія людини. Відповідно до професії пластинки губчастої речовини кісток розташовуються в таких напрямках, які найкраще забезпечують міцність їх на стиснення і розтягнення. На поверхні кістки у людей, зайнятих спортом і фізичною працею, утворюються потовщення в місцях прикріплення м'язів, які частіше, ніж інші ділянки кістки, витримують велике навантаження. Надмірне механічне навантаження на кістку призводить до руйнування гаверсових систем і утворення інших.

У похилому віці виникає остеопороз кісток, внаслідок чого між пластинками губчастої речовини утворюються значні порожнини. Кістки мають великі регенеративні можливості, й чим молодший організм, тим вони більші.

Інтенсивність росту і розвитку кісток залежить від механічних навантажень на них й харчування. В місцях, де на кістки більший тиск, швидше відбуваються процеси окостеніння. Надмірні навантаження гальмують ріст кісток. Фізичні вправи, особливо стрибкові, на розтягування, прискорюють ріст кісток, оскільки при цьому їхня щільна речовина потовщується, а в губчастій стає більше комірочок.

1. Визначте кількість смислових частин у тексті:

А) 7

Б) 8

В) 9

2. Друга смислова частина тексту – це...

А) скелет людини;

Б) інтенсивність росту і розвиток кісток;

В) функції кісток кінцівок;

3. Четверта смислова частина тексту – це ...

А) скелет людини та його складова;

Б) форма кісток;

В) розвиток кісток.

4. Знайдіть у реченнях текстуальні синоніми. У похилому віці виникає остеопороз кісток і появляється небезпека переломів. Надмірні навантаження гальмують ріст кісток, а фізичні вправи – прискорюють це процес.

А) надмірні навантаження – фізичні вправи

Б) гальмують – прискорюють

В) виникає – появляється

5. Знайдіть у реченнях текстуальні синоніми. Скелетом називається комплекс щільних і міцних утворень мезенхімного походження. Суглобові поверхні кісток вкриті гіаліновим хрящем, решта поверхні вкрита окістям –

цупкою сполучною тканинною оболонкою.

А) щільних – міцних

Б) хрящем – окістям

В) цупких – міцних

6. Доберіть синонім до виділеного слова. Опорно-руховий *апарат* складається з двох частин: пасивної та активної.

А) пристрій

Б) механізм

В) орган

7. Доберіть синонім до виділеного слова. *Цупка* сполучнотканинна оболонка.

А) пружна

Б) слабка

В) тонка

8. Доберіть синонім до виділеного слова. Фізичні вправи *прискорюють* ріст кісток.

А) пригальмовують

Б) активізують

В) припиняють

9. Доберіть антонім до виділеного слова. До *пасивної* частини належать кістки та їх сполучення.

А) бездіяльний

Б) байдужий

В) активної

10. Знайдіть у реченнях текстуальні антоніми. *Людина* має дванадцять пар *нервів*, які *починаються* в мозку. Нерви проникають у кістку разом із судинами, *закінчуючись* у тканині кісткового мозку і на стінках судин.

А) починаються – закінчуються

Б) кістковий мозок – стінки судин

В) проникають – закінчуються

11. Знайдіть у реченнях текстуальні антоніми. Фізичні вправи, *прискорюють* ріст кісток, а надмірні навантаження – *гальмують*. У літніх людей з'являється остеопороз і тому виникає небезпека переломів кісток.

А) з'являється – виникає

Б) прискорюють – гальмують

В) надмірні навантаження – фізичні вправи

12. Знайдіть у реченнях текстуальні антоніми. За формою кістки поділяються на довгі й короткі, плоскі й змішані. Будова кісток залежить від їхньої функції.

А) довгі – короткі

Б) плоскі – змішані

В) форма – будова

13. Доберіть антонім до виділеного слова. Кістка – це орган, утворений кількома тканинами, *найголовнішою* серед них є кісткова.

- А) основною
- Б) головною
- В) другорядною

14. Доберіть правильну модель класифікації – ціле → частина, частина
→ ціле: За формою кістки ... на 5 видів.

- А) характеризуються
- Б) поділяються
- В) розрізняються

15. Доберіть правильну модель класифікації – ціле → частина, частина
→ ціле: Кожна з кісток, що ... скелета, являє собою орган, побудований із кісткової, хрящової, сполучної тканин.

- А) входить до складу
- Б) стосується
- В) утворює

16. Доберіть правильну модель класифікації – ціле → частина, частина
→ ціле: До осьового скелета ... хребетний стовп, череп, грудна клітка.

- А) входить
- Б) стосується
- В) належать

17. Доберіть правильну модель класифікації – ціле → частина, частина
→ ціле: Нерви ... у кістку разом із судинами.

- А) проникають
- Б) входять
- В) потрапляють

18. Доберіть правильну модель класифікації – ціле → частина, частина
→ ціле: Трубчасті кістки ... на довгі й короткі.

- А) розрізняють
- Б) утворюють
- В) поділяються

19. Доберіть правильну модель щодо надання визначення. Кістки основи черепа, тулуба, кінцівок ... хрящовими, або вторинними.

- А) називаються
- Б) являються
- В) є

20. Доберіть правильну модель щодо надання визначення. Скелет – ... комплекс щільних і міцних утворень мезенхімного походження.

- А) є
- Б) це
- В) являє собою

21. Доберіть правильну модель щодо надання визначення. Кістка – ... орган, утворений кількома тканинами.

- А) називається
- Б) вважається
- В) це

22. Доберіть правильну модель щодо надання визначення. Діафазом ... трубчасті кістки, які мають тіло.

- А) має назву
- Б) називаються
- В) це

23. Доберіть правильну модель щодо надання визначення. Скелет ... комплекс щільних і міцних утворень мезенхімного походження.

- А) характеризується
- Б) являє собою
- В) утворює

24. Доберіть правильне слово-сигнал для оформлення висновку в реченні: ... комплекс щільних і міцних утворень мезенхімного походження, який виконує механічні і біологічні функції утворює скелет.

- А) таким чином
- Б) на мою думку
- В) через те, що

25. Доберіть правильне слово-сигнал для оформлення висновку в реченні: ... кістки кінцівок виконують опорну функцію та функцію важелів, за допомогою яких здійснюються різноманітні рухи в просторі.

- А) тому що
- Б) чи відомо вам, що
- В) отже

26. Доберіть правильне слово-сигнал для оформлення висновку в реченні: ... на будові кістки позначається професія людини.

- А) я знаю, що
- Б) тож
- В) як мені здається

27. Доберіть правильну конструкцію приєднання до сказаного: Скелет виконує механічну функцію. Ні,

- А) ще й біологічну
- Б) також біологічну
- В) водночас й біологічну

28. Доберіть правильну модель вираження наявності/відсутності чогось: Форма кісток ... її функцією.

- А) відповідає
- Б) зумовлена
- В) характерна

29. Доберіть правильну модель вираження наявності/відсутності чогось: Залежно від функцій кістки ... різну структуру: трубчасті, губчасті, плоскі тощо.

- А) можуть мати
- Б) притаманна
- В) виконують

30. Доберіть правильну модель вираження наявності/відсутності чогось:

Кістки кінцівок ... не лише до різноманітних рухів у просторі, а й виконувати трудові процеси.

- А) присутня
- Б) може виявлятися
- В) мають здатність

31. Доберіть правильну модель вираження наявності/відсутності чогось: Кістки ... великі регенеративні можливості.

- А) мають
- Б) не матимуть
- В) характерні

32. Доберіть правильну модель вираження наявності/відсутності чогось: Для трубчастих кісток ... середньої частини – діафазу.

- А) не притаманне явище
- Б) характерна наявність
- В) є відсутність

33. Визначте правильну модель використання причини бажаної/небажаної дії: У похилому віці виникає остеопороз кісток, ... чого між пластинками губчастої речовини утворюються значні порожнини.

- А) внаслідок
- Б) завдяки
- В) у зв'язку з

34. Визначте правильну модель використання причини бажаної/небажаної дії: ... фізичним вправам, особливо стрибковим та на розтягування, прискорюється ріст кісток.

- А) завдячити появі
- Б) завдяки
- В) завдячувати появі

35. Визначте правильну конструкцію аргументації ствердження: Надмірне механічне навантаження на кістку не бажаний процес, ... призводить до руйнування гаверсових систем і утворення інших.

- А) у зв'язку з чим
- Б) завдяки кому
- В) тому що

36. Визначте правильну конструкцію аргументації ствердження: До його складу входить 203-206 кістки, з яких 164-166 парних і 36-40 непарних, ... скелет називають комплексом щільних і міцних утворень мезенхімного походження.

- А) у зв'язку з чим
- Б) тому
- В) завдячуючи кому

37. Визначте правильну конструкцію аргументації ствердження: Надмірне механічне навантаження на кістку, ... призводить до руйнування гаверсових систем і утворення інших.

- А) у результаті

- Б) завдяки
В) тому що
38. Оберіть правильну відповідь: кістки у вигляді трубки – ...
А) трубоподібні кістки
Б) трубчасті кістки
В) губчасті кістки
39. Оберіть правильну відповідь: кістки, які мають у своєму тілі порожнину (повітря) – це
А) порожнинні кістки
Б) полі кістки
В) повітряні кістки
40. Оберіть правильний варіант відповіді: кістки, що мають складну форму, різну будову та походження – ...
А) змішані
Б) складні
В) прості
41. Оберіть правильний варіант відповіді: кістки, побудовані з губчастої речовини і тільки зверху вкриті тонким шаром компактної речовини ...
А) є губчастою кісткою
Б) називаються губчастими кістками
В) це губчасті кісті
42. Оберіть правильний варіант відповіді: У ... менше осеїну, більше кальцію і через це кістки легко ламаються.
А) людей похилого віку
Б) у дітей
В) у підлітків
43. Оберіть правильний варіант відповіді: кістка, яка утворює плече – ...
А) стегова кістка
Б) реберна кістка
В) плечова кістка
44. Оберіть правильний варіант: закінчити писати книгу – ...
А) дописати
Б) приписати
В) записати
45. Оберіть правильний варіант: перемістити підручник з одного місця на інший – ...
А) передати
Б) перекласти
В) перенести
46. Оберіть правильний варіант: опинитися у приміщенні – ...
А) зайти
Б) вийти
В) перейти
47. Оберіть правильний варіант: стисло записати науковий текст – ...

- А) записати
Б) законспектувати
В) запам'ятати
48. Оберіть правильний варіант: Форма кісток зумовлена ...
А) її функцією
Б) їх функціями
В) їхньою функцією
49. Оберіть правильний варіант: Біологічні функції ... в обміні речовин, особливо мінеральних.
А) наявні
Б) задіяні
В) беруть участь
50. Оберіть правильний варіант: Висушена кістка на третину ... органічної речовини – осейну, і на дві третини – з мінеральних солей, переважно з кальцію, фосфору.
А) складається з
Б) утворює з
В) належить до
51. Оберіть правильний варіант: Скелет людини ... загальної маси тіла.
А) встановлює 1/5-1/7 частину
Б) становитимете 1/5-1/7 частину
В) становить 1/5-1/7 частину
52. Оберіть правильний варіант: ... позначається професія людини.
А) на будові кістки
Б) на прибудові кістки
В) на забудові кістки
53. Спростуйте чи підтвердить твердження: Кровотворна – еритроцити, тромбоцити та гранулоцити, утворюються в червоному кістковому мозку, який міститься в кістках.
А) так
Б) ні
54. Спростуйте чи підтвердить твердження: У підлітковому віці виникає остеопороз кісток.
А) так
Б) ні
55. Спростуйте чи підтвердить твердження: Інтенсивність росту і розвитку кісток залежить від механічних навантажень на них й харчування
А) ні
Б) так
56. Спростуйте чи підтвердить твердження: В місцях, де на кістки більший тиск, швидше відбуваються процеси окостеніння.
А) так
Б) ні
57. Спростуйте чи підтвердіть твердження: Розвиток кісток відбувається

двома шляхами.

А) так

Б) ні

58. Спростуйте чи підтвердіть твердження: Губчасті кістки діляться на: короткі й круглі.

А) так

Б) ні

59. Спростуйте чи підтвердіть твердження: Свіжа кістка містить 20 % води, 28 % органічних і 50 % неорганічних речовин.

А) так

Б) ні

60. Доберіть правильну відповідь: Кістки основи черепа, тулуба, кінцівок називаються хрящовими, тобто такими, що ... певні стадії розвитку.

А) відійшли

Б) пройшли

В) дійшли

61. Доберіть правильну відповідь: На поверхні кістки у людей зайнятих спортом і фізичною працею, утворюються потовщення в місцях ... м'язів.

А) закріплення

Б) прикріплення

В) підкріплення

62. Доберіть правильну відповідь: Ріст кістки в довжину відбувається за рахунок епіфізарного хряща. Цей процес

А) тривалістю до 20-25 літ

Б) триває до 20-25 років

В) тягнеться до 20-25 років

63. Доберіть правильну відповідь: У людей похилого віку ... осеїну, більше кальцію і через це кістки легко ламаються.

А) менше

Б) зменшення

В) відсутній

64. Доберіть правильну відповідь: Кістка розвивається з мезенхіми, яка ущільнюється, і її клітини посилено

А) примножуються

Б) множаться

В) розмножуються

65. Оберіть правильну модель щодо уточнення інформації: ... скелет умовно поділяють на дві частини: осьовий і додатковий?

А) ви знали про те, що

Б) ви впевненні, що

В) таким чином

66. Оберіть правильну модель щодо уточнення інформації: До механічних функцій належить опорна, захисна, рухова, ресорна. ...?

- А) хіба
- Б) на мою думку
- В) я вважаю, що

67. Оберіть правильну модель щодо уточнення інформації: частин: До пасивної частини опорно-рухової системи належать кістки та їх сполучення, до активної – м'язи частин: пасивної та активної. ?

- А) я впевнена, що
- Б) чи так це
- В) таким чином

68. Оберіть правильну модель щодо уточнення інформації: Після припинення росту кісток не припиняється їхня перебудова, вона триває протягом усього життя організму.. ... ?

- А) ви впевнені, що
- Б) ти знав про те, що
- В) як мені здається

69. Оберіть правильну модель щодо уточнення інформації: Надмірні навантаження гальмують ріст кісток. ... ?

- А) чи знаєте ви про те, що
- Б) чи це так
- В) чи є новою для вас інформація про те, що

70. Замініть подане словосполучення одним словом: розірвати шлюб – ...

- А) розлучитися
- Б) звільнитися
- В) розійтися

71. Оберіть правильне значення фразеологізму: мати довгого язика – ...

- А) любити співати
- Б) любити говорити
- В) любити мовчати

72. Оберіть правильне значення фразеологізму: водити за носа – ...

- А) обманювати
- Б) говорити правду
- В) щось приховувати

73. Замініть подане словосполучення одним словом: багато працювати –

- А) працелюбний
- Б) лінивий
- В) активний

74. Оберіть правильне значення фразеологізму: знайти спільну мову – ...

- А) посваритися
- Б) зустрітися
- В) порозумітися

75. Оберіть правильне значення фразеологізму: набрати води в рот – ...

- А) говорити
- Б) кричати
- В) мовчати

76. Доберіть правильне слово-сигнал для оформлення висновку в реченні: ... після припинення росту кісток не припиняється їхня перебудова, вона триває протягом усього життя організму.

А) отже

Б) уточніть, будь ласка

В) я вважаю, що

77. Доберіть правильне слово-сигнал для оформлення висновку в реченні: ... ріст кістки в довжину відбувається за рахунок епіфізарного хряща, що міститься між діафізом і епіфізом довгих трубчастих кісток і поступово стоншується.

А) на мою думку

Б) давайте уточнімо

В) таким чином

78. Оберіть правильний варіант: кинути олівець через стіл – ...

А) перекинути

Б) передати

В) перекотити

79. Оберіть правильний варіант: людина, яка сумлінно виконує доручення – це ...

А) бездіяльна людина

Б) безвідповідальна людина

В) відповідальна людина

80. Оберіть правильний варіант: золота дитина – це ...

А) слухняна дитина

Б) погана дитина

В) спокійна дитина

Поточна контрольна робота № 2

(аудіювання тексту «Українська кухня»)

Частина III

Дотекстові завдання.

Завдання 1. Ознайомтеся з новою лексикою і її значенням.

Страва – їжа.

Якість – рівень, характер продукту.

Колеги – люди об'єднані спільними інтересами.

Компонент – складник, інгредієнт.

Рецепт – інструкція, вказівка, порада.

Ярмарок – торг; місце, де продають різний крам (харчі) за більш

приємними цінами.

Фестиваль – свято.

Раціон – набір різних кормів у кількостях, що забезпечують добову потребу людей (тварин) у всіх поживних речовинах.

Піст – християнське свято.

Алкоголь, самогон, горілка – спиртні напої.

Пиво – напівспиртний напій.

Завдання 2. Слухайте й повторюйте слова за викладачем. Запишіть те, що запам'ятали. Охарактеризуйте будь-який овоч, фрукт за розміром, кольором, формою, запахом, смаком та ін..

Буряк, капуста, квасоля, морква, часник, картопля, огірок, томати, сир, молоко, борошно, каша, горіхи, цибуля, кріп, окріп, горох.

Завдання 3. З'ясуйте значення словосполучень.

Екзотична страва. Світова слава. Східні слов'яни. Високі смакові якості. Гостра страва. Калорійна страва.

Завдання 4. Доберіть антоніми до поданих слів.

Підземний, дозволяти, сприяти, високий, густий, часто, завжди, забороняти, дозвіл, короткий, близький, зима, заборона, східний, низький, рідкий, ніколи, літо, тривалий, надземний, західний, далекий, заважати.

Завдання 5. Утворіть форму множини іменників чоловічого і жіночого роду.

Шматок, огірок, помідор, сік, людина, ковбаса, котлета, каша, овоч, фрукт, ягода, компот, зв'язок, піст, капуста, напій, вино, пиво, кава, бублик, борошно, пиріг.

Завдання 6. Прослухайте мікротекст, дайте йому назву.

В українців є традиція заготовляти деякі продукти на зиму: сушити

ягоди й фрукти, солити капусту, огірки й помідори, готувати солодке фруктове й ягідне варення. Українці вживають алкогольні напої: горілку, вино, пиво. Дехто віддає перевагу домашньому вину, самогону.

Завдання 7. Трансформуйте називні речення у питальні.

Сучасні українці п'ють каву, чай, какао, різноманітні ягідні та фруктові соки. Українці – гостинні люди. До свого столу вони запрошують родичів, друзів і колег.

Завдання 8. До поданих іменників доберіть спільнокореневі прикметники.

Білорусь, Київ, Чернігів, Закарпаття, Крим, Угорщина, Румунія, гуцул, словак, гостинність, марка, фрукт, ягода, овоч, м'ясо, молоко, борошно, смак, світ, алкоголь, якість, харч.

Завдання 9. Прочитайте текст. З'ясуйте особливості української кухні.

Українська кухня

Здавна українська кухня славилася різноманітними стравами й високими смаковими якістьми. „Борщ – усьому голова”, – так кажуть українці про одну з найпопулярніших українських страв, яка здобула справжню світову славу. Існує щонайменше 30 рецептів приготування борщу. Основними компонентами цієї страви є вода, м'ясо, буряк, капуста, квасоля, морква, часник, картопля. У кожної господині свій рецепт приготування борщу. Щоб зварити київський борщ, потрібно 20 продуктів, для чернігівського борщу їх потрібно 16. Борщ вважають добрим, якщо ложка в ньому стоїть. Про несмачний, рідкий борщ господині казали: „Таким борщем тільки голову мити!” або „Вимила хазяйка ложки і воду в борщ вилила”.

Сало – продукт, який також став кулінарним символом України. Його різали на шматки й солили. Солоне сало могло зберігатися до двох років.

Його завжди брали в дорогу та їли з хлібом, огірками й часником. У різних містах України в наш час проходять фестивалі сала. В Україні встановлено пам'ятники свині – народній годувальниці. Велику кількість страв готують українці з молока й сиру: бабки, сирники зі сметаною, молочні супи, кефір, ряжанку. Українці люблять страви з борошна: вареники, млинці, пироги, бублики, добре випечений хліб. Смачні страви з м'яса: крученики, ковбаси, холодці, котлети. Популярними є страви з картоплі, капусти, різноманітні каші.

Овочі, фрукти, ягоди українці споживають сирими, печеними, вареними. Готують смачні компоти й узвари. Уживають українці мед, мак, горіхи. Тісні економічні та культурні зв'язки з іншими народами сприяють тому, що сучасні українці вживають страви російської, білоруської кухні, додають до свого раціону все більше екзотичних страв.

У різних регіонах України існують деякі кулінарні особливості. Кухня Закарпаття сформувалася під впливом тих народів, які проживали у цьому багатонаціональному краї. На закарпатську кухню впливали угорська, гуцульська, словацька й румунська. Туристам, які приїжджають на Захід України, смакують гострі та калорійні страви закарпатців. У східних слов'ян тривалий час існувала заборона на вживання в їжу конини. Також заборонялося їсти м'ясо тварин з підземного світу (наприклад, м'ясо змій). Для християн існують пости, коли заборонено вживати м'ясні та молочні продукти. У піст їли борщ із рибою, пироги з картоплею, капустою або вареники з ягодами.

В українців є традиція заготовляти деякі продукти на зиму: сушити ягоди й фрукти, солити капусту, огірки й помідори, готувати солодке фруктове й ягідне варення. Українці вживають алкогольні напої: горілку, вино, пиво. Дехто віддає перевагу домашньому вину, самогону. Фестивалі та ярмарки вина часто проходять у Закарпатті та в Криму, де виробляють якісні марочні вина. Сучасні українці п'ють каву, чай, какао, різноманітні ягідні та фруктові соки. Українці – гостинні люди. До свого столу вони запрошують

родичів, друзів і колег.

Післятекстові завдання.

Завдання 10. Запишіть кількість смислових частин тексту.

Завдання 11. Скільки фразеологізмів було використано у тексті?

Назвіть будь-який з них.

Завдання 12. Закінчіть речення.

1. Для приготування київського борщу потрібні ...
2. Про несмачний, рідкий борщ українці казали ...
3. Солоне сало могло зберігатися ...
4. В Україні є пам'ятники ...
5. Сирники, кефір, ряжанку готують із ...
6. Млинці, бублики, хліб випікають із ...
7. Ковбаси, котлети, крученики виробляють із ...
8. Із фруктів і ягід українці готують ...
9. У східних слов'ян існувала заборона ...
10. Піст – це ...
11. Фестивалі та ярмарки вина відбуваються в ...

Завдання 13. Дайте відповіді на запитання.

1. Яка українська страва здобула світову славу?
2. Які продукти потрібні для приготування борщу?
3. Як зберігали сало українці? Як його вживали?
4. У якому вигляді українці споживають овочі та фрукти?
5. Чи вживають українці страви інших народів?
6. Які харчові заборони існували й існують в Україні?
7. Які особливості має закарпатська кухня?
8. Які продукти українці заготовляють на зиму? Чому?
9. Чи вживають українці алкогольні напої?
10. Чи вважаєте ви українців гостинними людьми?

Завдання 14. Прочитайте українські прислів'я. Поясніть їхній зміст.

1. Каша – мати наша.
2. Як є борщ і капуста, то хата не пуста.
3. Дешеве м'ясо – поганий борщ.
4. Добрий кухар – найкращий лікар.
5. Погана кухарка і добрі продукти зіпсує.

Поточний контроль № 3
(лексико-граматичний тест)

Частина I

1. Оберіть правильну конструкцію характеристики предмету за формою
а).....м'язи різноманітні: веретеноподібні, ромбовидні та трапецевидні
б).....м'язи різноманітні: веретеноподібна, ромбовидна і трапецевидна
в).....м'язирізнманітні: веретеноподібний, ромбовидний і трапецевидний
2. Спростуйте чи підтвердіть твердження: *Від одного череця може відходити кілька сухожиль?*
а)ні
б)так
3. Оберіть правильний варіант відповіді: *М'язи перекидаються через суглоби, їх називають....*
а)односуглобними, двосуглобними.
б)односуглобними, двосуглобними, багатосуглобними.
в)двосуглобними, багатосуглобними.
4. Оберіть правильний варіант відповіді: *М'язи мають назви, що відповідають їхній будові:*
а)триголовий, чотириголовий.
б)двоголовий, триголовий, чотириголовий.

в)двоголовий, чотириголовий.

5. Оберіть правильний варіант відповіді: *У тілі людини....*

а)400 (чотирістам) м'язів.

б)400 (чотирістами) м'язів.

в)400 (чотиріста) м'язів.

6. Спростуйте чи підтвердіть твердження: *Якщо м'язові пучки знаходяться з одного боку від сухожилля під кутом до нього, то м'язи називаються одноперистими, а якщо по обидва боки, то двоперистими.*

а)ні

б)так

7. Визначте, характеристика предмета якої ознаки подано у реченні: *Поперечні смуги світлого і темного.....*

а)розміру

б)кольору

в)формою

8. Оберіть правильний варіант відповіді: *У дорослої людини маса скелетної мускулатури складає....*

а)до 40% (сороки відсотків) від маси тіла.

б)до 40% (сорока відсотків) від маси тіла.

в)до 40% (сорок відсотків) від маси тіла.

9. Спростуйте чи підтвердіть твердження: *Інколи м'язові пучки переплітаються і до сухожилць підходять з різних боків. У такому разі утворюється багатоперистий м'яз.*

а)ні

б)так

10. Дібрати правильну відповідь: *Скелетні м'язи, прикріплюючись до кісток, призводять їх до руху*

- а) яка прикріпилися до кісток
- б) який прикріпилися до кісток
- в) які прикріпилися до кісток

11. Закінчить речення: *У назві м'язів відображена їхня будова.....*

- а) двоголовий, триголовий, двочеревний
- б) плече-променевиий, грудинно-ключично-сосцеподібний
- в) згинач, розгинач, обертач, піднімач

12. Спростуйте чи підтвердіть твердження: *Бічний (латеральний) крилоподібний м'яз – короткий і товстий, дві головки – верхня й нижня.*

- а) ні
- б) так

13. Оберіть правильну конструкцію приєднання до сказаного

- а) Скелетні м'язи складаються з окремих волокон
- б) Наприклад, скелетні м'язи складаються з окремих волокон
- в) Я з вами погоджуюсь, що скелетні м'язи складаються з окремих волокон

14. Дібрати синонім до слова *переміщатися*

- а) Рухатися
- б) Змішуватися
- в) Переплітатись

15. Спростуйте чи підтвердіть твердження: *М'язи мають єдину форму?*

- а) так
- б) ні

16. Визначте, характеристика предмета якої ознаки подається у реченні:*Широкі м'язи беруть участь в утворенні стінок тулуба.*

а)розмір

б)колір

в)форма

17. Спростуйте чи підтвердіть твердження: *Складність будови м'язів залежить від кількості голівок і сухожиль?*

а)так

б)ні

18. Доберіть антонім до виділеного слова *довгий*

а)Короткий

б)Великий

в)Широкий

19. Дібрати правильну відповідь: *Жувальний м'яз піднімає нижню щелепу, розвиваючи велику силу.*

а)які розвивають велику силу

б)яка розвиває велику силу

в)який розвиває велику силу

20. Спростуйте чи підтвердіть твердження:*Скелетні м'язи утворюються з волокон?*

а) так

б)ні

21. Дібрати правильну відповідь: *Скроневий м'яз виконує функцію підняття нижньої щелепи, притискаючи в основному нижні передні зуби до верхніх.*

- а)які притискають
- б)яка притискає
- в)який притискає

22. Визначте, характеристика предмета якої ознаки подається у реченні:*Присередній (медіальний) крилоподібний м'яз має вигляд товстої чотирикутної пластинки.*

- а)розмір
- б)колір
- в)форма

23. Визначте слова, що містять констатацію факту, безособову форму дієслова

- а)спостерігатися, відзначатися
- б)виявлено, здійснено
- в)існувати, проходити

24. Знайдіть у реченні констатацію фактів.

- а)На 5 день у хворого знайдено міоцити у правому передсерді.
- б)У тілі людини є близько 400 м'язів.
- в)Сьогодні актуальною є проблема захисту навколишнього середовища.

25. Знайдіть у реченні констатацію фактів.

- а)Останніми роками вчені виявили в м'язах різних тварин клітини
- б)Під час експерименту спостерігалось різке збільшення кількісних показників водоростей.
- в)Існує складна проблема.

26. Спростуйте чи підтвердіть твердження: *Жувальний м'яз має вигляд товстої чотирикутної пластинки, розділений на дві частини: поверхневу (більшу) та глибоку (меншу)?*

а) так

б)ні

27. Спростуйте чи підтвердіть твердження:*Розрізняють органи, які покриває черево з усіх сторін. (інтраперитонеально), з трьох сторін (мезоперитонеально) і з однієї сторони (екстраперитонеально).*

а)ні

б)так

28. Оберіть правильну конструкцію приєднання до сказаного:*Назви м'язів мають різне походження відповідно до форми, величини, будови.*

а)як, як

б)отож

в)я впевнена, що

29. Оберіть правильну конструкцію приєднання до сказаного: *Скелетні м'язи впливають на кісткові важелі, активно змінюють положення тіла людини*

а)я з вами погоджуюсь

б)як, як

в)таким чином

30. Визначте правильний варіант орудного відмінка (О5)

а)проходить верхнім краєм (під нею)

б)попереду від залози

в)прилягає до шлунка

31. Визначте правильний варіант орудного відмінка (О5)

а)між печінковими клітинами

б)у лівому підребер'ї

в)заходить між листки

32. Визначте правильний варіант орудного відмінка (О5)

а)переходить в жолобок (у вену)

б)у бік сальника (чепця)

в)під діафрагмою

33. Визначте правильний варіант місцевого відмінка (О5)

а)на поверхні

б)прилягає до шлунка

в)заходить у ліве підребер'я

34. Оберіть правильну конструкцію приєднання до сказаного: *Скелетні м'язи називаються поперечносмугастими, через те що вони мають смуги темного і світлого кольорів.*

а)отож

б)чи це так

в)ти знав про те, що

35. Оберіть правильну конструкцію приєднання до сказаного: *Багатосуглобні м'язи, як найдовші, розташовуються вище односуглобних.*

а)чи це так

б)як, як

в)Саме це я мав (мала) на увазі

36. До якої частини мови належать виділені слова: *односуглобна, двочеревна, двоголова*

а)прикметник

б)іменник

в)дієслово

37. До якої частини мови належать виділені слова: *двосуглобна, триголова, чотириголова*

- а) іменник
- б) дієслово
- в) прикметник

38. До якої частини мови належать виділені слова: *багаточеревна, багатохвоста, однопериста*

- а) іменник
- б) прикметник
- в) дієслово

39. Оберіть правильний варіант: *За формою м'язи дуже різноманітні, наприклад:*

- а) веретеноподібні, ромбовидні і трапецевидні
- б) веретеноподібних; ромбовидних, і трапецевидні
- в) веретеноподібним, ромбовидним і трапецевидним

40. Оберіть правильний варіант: *Найбільше існує....*

- а) веретеноподібні і широкі м'язів.
- б) веретеноподібним і широких м'язів
- в) веретеноподібних і широких м'язів

41. Визначте правильний варіант родового відмінка (O₂)

- а) біля з'єднання
- б) на поверхні
- в) під діафрагмою

42. Визначте правильний варіант родового відмінка (O₂)

- а) по верхньому краю

- б) уздовж краю
- в) у лівому підребер'ї

43. Визначте правильний варіант родового відмінка (O₂)

- а) між печінковими клітинами
- б) розташована на стінці (на рівні)
- в) прилягає до стінки (до шлунка)

44. Визначте правильний варіант родового відмінка (O₂)

- а) відокремлений (відділений) один від одного
- б) межує з шлунком
- в) проходить верхнім краєм (під нею)

45. Доберіть правильну модель спростування (заперечення):..... *загальна печінкова протока з'єднується, як правило, з 2 проток, а інколи й з 3, 4, 5 проток.*

- а) зовсім ні
- б) так, це правильно
- в) наприклад

46. Доберіть правильну модель спростування (заперечення): *жовчний міхур не має сплющену форму.*

- а) так, це правильно
- б) насамперед
- в) зовсім ні

47. Доберіть правильну модель спростування (заперечення): *немає потреби в наявності резервуару для зберігання жовчі.*

- а) так, це правильно
- б) я маю іншу думку

в)таким чином

48. Доберіть правильну модель підтвердження сказаного:.....*сьогодні тема заняття «М'язи»*

а)Не думаю, що

б)Так, я знаю,

в)Звичайно

49. Доберіть правильну модель приєднання до сказаного:....*це ромбовидний м'яз*

а)Наприклад, що

б)Я теж погоджуюсь,що

в)Так

50. Доберіть правильну модель заперечення сказаного із внесенням поправки:.....*поперечні смуги волокон не одного кольору, а різного: світлого і темного*

а)Ви праві, що

б)А я думаю, що

в)Ні, я думаю, що

51. Доберіть правильне слово-сигнал для оформлення висновку в реченні:.....*печінка є одночасно органом травлення, кровообігу й обміну речовин всіх видів, разом із гормональним.*

а)Таким чином

б)На мою думку

в)Через те, що

52. Оберіть правильний варіант:*Головка підшлункової залози розташована на....*

- а)рівні I і II поперекових хребців
- б)рівнях I і II поперекових хребців
- в)рівних I і II поперекових хребців

53. Оберіть правильний варіант:*Тіло підшлункової залози розміщене на рівні*
.....

- а)I поперековим хребця
- б)I поперекового хребця
- в)I поперекових хребця

54. Оберіть правильний варіант:*Хвіст підшлункової залози, що є звуженою її*
частиною.....

- а)спрямованих ліворуч і догори
- б)спрямовані ліворуч і догори
- в)спрямований ліворуч і догори

55. Доберіть правильну модель як порадити (що?, кому?) вираження
побажання

- а)Хай пише – хай пишуть – нехай напише
- б)Читай - читайте
- в)Хочу порадити Вам.

56. Доберіть правильну модель як порадити (що?, кому?) вираження
прохання

- а)Хай пише – хай пишуть – нехай напише
- б)Читай - читайте
- в)Хочу порадити Вам.

57. Доберіть правильну модель як порадити (що?, кому?) вираження
рекомендації

а)Хай пише – хай пишуть – нехай напише

б)Читай - читайте

в)Хочу порадити Вам.

58. Доберіть правильне слово-сигнал для оформлення висновку в реченні:.....печінка є одночасно органом травлення, кровообігу й обміну речовин всіх видів, разом із гормональним.

а)таким чином

б)чи відомо вам, що

в)на мою думку

59. Доберіть правильну заперечну думку співрозмовника, використовуючи моделі спростування: *Жовчний міхур має сплющену форму.*

а)Я маю іншу думку...

б)Хіба....

в)На мою думку....

60. Доберіть правильну заперечну думку співрозмовника, використовуючи моделі спростування:*Широкий кінець жовчного міхура має назву дна, а вузький – шийки.*

а)таким чином

б)чи так це....

в)вважаю цю думку неправильною (хибною)...

61. Доберіть антонім до виділеного слова:*короткий м'яз*

а)довгий м'яз

б)широкий м'яз

в)вузький м'яз

62. Доберіть правильну заперечну думку співрозмовника, використовуючи моделі спростування: *Жовчний міхур вкритий очеревиною лише з верхньої поверхні.*

а) Я маю іншу думку...

б) Я впевнений, що....

в) На мою думку....

63. Доберіть правильну заперечну думку співрозмовника, використовуючи моделі спростування: *Жовч надходить у кишечник постійно.*

а) Вважаю цю думку неправильною (хибною)...

б) Як мені здається....

в) На мою думку....

64. Доберіть правильну заперечну думку співрозмовника, використовуючи моделі спростування: *Немає потреби в наявності резервуару для зберігання жовчі.*

а) Хіба....

б) Хочу заперечити ...

в) На мою думку....

65. Доберіть правильну заперечну думку співрозмовника, використовуючи моделі спростування: *Жовч виробляється в печінці періодично.*

а) Я впевнена, що....

б) На мою думку....

в) Вважаю цю думку неправильною (хибною)...

66. Доберіть синонім до виділеного слова: *стаціонарний*

а) вечірній

б) денний

в) заочний

67. Доберіть синонім до виділеного слова:*вчитися*

- а) Навчатися
- б) Працювати
- в) Відпочивати

68. Охарактеризуйте людину одним словом:*у нього золоті руки*

- а) талановитий
- б) суворий
- в) уважний

69. Охарактеризуйте людину одним словом:*він уважно вислуховує наші скарги*

- а) лагідний
- б) різкий
- в) уважний

70. Доберіть синонім до виділеного слова:*працювати разом*

- а) працювати окремо
- б) засвоювати
- в) співпрацювати

71. Визначте, від якого дієслова утворений поданий іменник:*вивчення*

- а) навчання
- б) засвоювання
- в) вивчити

72. Визначте, від якого дієслова утворений поданий іменник: *створення*

- а) створювати
- б) відтворення

в)отримання

73. Оберіть правильний варіант:*трансплантологія – це...*

а)виправлення

б)патологія

в)наука про заміну (пересадку) органів і тканин

74. Оберіть правильний варіант:*технологія - це....*

а)процеси виробництва, спосіб виготовлення препаратів

б)виправлення

в)зміни, відхилення від норми

75. Оберіть правильний варіант:*корекція – це....*

а)трансплантологія

б)виправлення

в)патологія

76. Оберіть правильний варіант:*пацієнт – це...*

а)хворий

б)технологія

в)патологія

77. Доберіть правильне слово-сигнал для підтвердження інформації:*.....під час експерименту спостерігалося різке збільшення кількісних показників водоростей всіх груп і особливо синьо-зелених.*

а)наприклад,

б)отже,

в)я так думаю, що...

78. Дайте визначення поняттю: *Бічний (латеральний) крилоподібний м'яз –*

а) короткий і товстий, дві головки – верхня й нижня.

б) у вигляді віяла

в) товста чотирикутна пластинка

79. Оберіть правильний варіант слова у формі множині: *пучок*

а) пучечок

б) пучка

в) пучки

80. Дайте визначення поняттю: *Жувальний м'яз*....

а) дві головки – верхня й нижня.

б) скроневий м'яз

в) товста чотирикутна пластинка, дві частини – поверхнева частина та глибока частина.

81. Дайте визначення поняттю: *товста чотирикутна пластинка, дві частини – поверхнева частина (pars superficialis) та глибока частина, це –*

а) жувальний м'яз

б) бічний (латеральний) крилоподібний м'яз

в) скроневий м'яз

82. Дайте визначення поняттю: *короткий і товстий, дві головки – верхня й нижня, це –*

а) жувальний м'яз

б) бічний (латеральний) крилоподібний м'яз

в) скроневий м'яз

83. Оберіть правильний варіант слова у формі множині: *хвіст*

а) хвостик

б) хвостів

в)хвіст

84. Охарактеризуйте людину одним словом:*Займається розробкою наукових проблем з діагностики та лікування*

а)талановитий

б)добрий

в)суворий

85. Охарактеризуйте людину одним словом:*Не бійся, зараз подивимося – й усе буде добре.*

а)добрий

б)талановитий

в)різкий

86. Оберіть правильний варіант відповіді:*Запорізький медичний університет підготував близькоспеціалістів охорони здоров'я для країн Європи, Азії, Африки й Латинської Америки.*

а)5000 (п'ять тисяч)

б)5000 (п'яти тисяч)

в)5000 (п'ятьох тисяч)

87. Оберіть правильний варіант відповіді:*Підготовка лікарів-інтернів заспеціальностями.*

а)30 (тридцятьма)

б)30 (тридцяти)

в)30 (тридцятьох)

88. Оберіть правильний варіант відповіді:*..... доктори йкандидат наук*

а)73 (сімдесят три).....351 (триста п'ятдесят один)

б)73 (сімдесят три).....351 (триста п'ятдесят одного)

в)73 (сімдесятом трьом).....351 (триста п'ятдесят одним)

Поточний контроль № 3

(ознайомлюючи читання тексту «Будова м'язів»)

Частина II

БУДОВА М'ЯЗІВ

М'язи у дорослої людини становлять 44% загальної маси тіла. Кожен м'яз складається з великої кількості багатоядерних м'язових волокон і сполучної тканини. Зверху м'яз вкритий тонкою сполучнотканинною оболонкою - фасцією. У м'язі розташовані кровоносні судини і нервові волокна. Сполучна тканина утворює сухожилля, за допомогою яких м'язи прикріплюються до кісток.

Скоротливим елементом м'язових волокон є білки - актин і міозин. Скелетні м'язи називають посмугованими, оскільки товсті нитки міозину розміщуються між тонкими нитками актину. Там, де вони перекриваються, під мікроскопом видно темну смужку, а де не перекриваються - світлу. Нитки актину і міозину поєднані між собою поперечними містками. Скорочення м'язів починається зі збудження м'язових волокон нервовими імпульсами і полягає в тому, що нитки актину за допомогою поперечних містків втягуються поміж ниток міозину. Довжина м'яза при цьому зменшується. Забезпечує скорочення м'язів енергія АТФ.

Серцевий м'яз також побудований з посмугованої м'язової тканини. Але на відміну від скелетної, він складається із м'язових клітин, що з'єднуються між собою утворами, які проводять імпульси. Завдяки цьому збудження від однієї клітини поширюється на весь серцевий м'яз.

Стінки внутрішніх органів (судин, кишечнику, сечового міхура тощо) утворені з непосмугованих м'язових волокон - одноподібних веретеноподібних клітин, їхні скоротливі білки не мають упорядкованого

розташування. Вони скорочуються повільно, але тривалий час можуть перебувати у скороченому стані.

Форма і величина м'язів залежать від функцій, які вони виконують в організмі. Розрізняють довгі, широкі, короткі й колові м'язи. Довгі м'язи розташовані на кінцівках, а короткі там, де рухи незначні, наприклад між ребрами. Широкі м'язи розташовані на тулубі (широкий м'яз спини), а колові (коловий м'яз рота, коловий м'яз ока тощо) - навколо отворів.

Серед м'язів голови виділяють жувальні та мимічні. Жувальні м'язи підіймають нижню щелепу і рухають її вперед, назад або вбоки, забезпечуючи акт пережовування їжі. Мимічні м'язи одним кінцем прикріплюються до шкіри обличчя і при скороченні переміщують окремі її ділянки, надаючи відповідного виразу обличчю, тобто зумовлюють миміку.

До мимічних м'язів належать також колові м'язи очей і рота.

До м'язів тулуба відносять м'язи грудної клітки, живота і спини. М'язи, які розміщені між ребрами (міжреберні), а також інші м'язи грудної клітки беруть участь у диханні. Тому їх називають дихальними. До них належить і діафрагма. Великі м'язи грудної клітки забезпечують рухи верхніх кінцівок.

М'язи живота утворюють стінку черевної порожнини, утримують внутрішні органи, сприяють здійсненню дихальних рухів. Якщо вони слабкі, не треновані, то в разі підняття великих вантажів можуть розходитися. В утворені між м'язами проміжки під шкіру живота можуть виходити внутрішні органи. Так виникають грижі.

Уздовж хребта розміщені численні м'язи спини. Вони забезпечують рухи хребта назад і вбоки, утримують тіло у вертикальному положенні.

За функціями м'язи поділяють на згиначі й розгиначі, відвідні й привідні, м'язи-обертачі. Основну роль у пересуванні людини, здійсненні різних рухів відіграють м'язи кінцівок. Згинання передпліччя в ліктьовому суглобі забезпечує двоголовий м'яз (біцепс), розгинання - триголовий (трицепс).

М'язи передньої поверхні передпліччя забезпечують згинання, а задньої частини - розгинання кисті й пальців.

М'язи поясу нижніх кінцівок випрямляють зігнутий наперед тулуб, відводять, розгинають і повертають стегно. Найдовший у людини кравецький м'яз, розташований на стегні спереду. Він згинає ногу в кульшовому і колінному суглобах. Чотириголовий м'яз стегна розгинає колінний суглоб. Двоголовий м'яз стегна забезпечує згинання колінного суглоба. Литковий м'яз, розташований на задній поверхні гомілки, згинає стопу.

М'язи-обертачі поділяють на обертачі шиї, грудної клітки та попереку. При односторонньому скороченні вони повертають певну ділянку хребта у протилежний бік.

Отже, за будовою м'язи людини поділяють на посмуговані і непосмуговані. Скорочення м'язів забезпечується двома видами ниткоподібних скоротливих білків - актину і міозину, які утворюють м'язові волокна. Механізм м'язового скорочення полягає у втягуванні ниток міозину поміж нитками актину за рахунок енергії АТФ. М'язи скорочуються під впливом нервових імпульсів. М'язи мають різне розташування щодо суглобів і виконують різні рухи: згинання - розгинання, відведення - приведення, обертання.

Тест

за текстом «Будова м'язів»

Частина II

1. Оберіть правильний варіант відповіді: м'яз складається з великої кількості багатоядерних м'язових волокон і сполучної тканини

- а) кожен
- б) шийний
- в) серцевий

2. Оберіть правильний варіант відповіді. Позначте білки, які є скоротливим елементом м'язових волокон:

- а) гемоглобін і колаген.
- б) акти і міозин

в) актин і колаген

3. Оберіть правильний варіант відповіді: *Розрізняютьм'язи.*

а) довші, ширші, коротші й колові

б) довгими, широкими, коротшими й коловитими

в) довгі, широкі, короткі й колові

4. Спростуйте чи підтвердіть твердження: *Скелетні м'язи називають позмугованими, оскільки товсті нитки міозину розміщуються між тонкими нитками актину.*

а) так

б) ні

5. Спростуйте чи підтвердіть твердження: *Нитки актину і міозину поєднані між собою поперечними нитками актину.*

а) так

б) ні

6. Оберіть правильний варіант відповіді. Довиділених слів поставте запитання: *Форма і величина м'язів залежать від функцій, які вони виконують в організмі.*

а) Чого?

б) Кого?

в) Кому?

7. Оберіть правильний варіант відповіді. До виділених слів поставте запитання: *Розрізняють довгі, **широкі**, короткі й колові м'язи.*

а) Яке?

б) Яка?

в) Які?

8. До якої частини мови належать виділені слова: *двоголовий м'яз, триголовий м'яз*

- а) іменник
- б) прикметник
- в) дієслово

9. До якої частини мови належать виділені слова: *відводять, розгинають і повертають стегно*

- а) іменник
- б) прикметник
- в) дієслово

10. Оберіть правильний варіант відповіді: *М'язи-обертачі поділяють на обертачі....*

- а) жувальні та м'язи
- б) довгі, широкі, короткі й колові
- в) шиї, грудної клітки та попереку

11. Оберіть правильний варіант відповіді: *Широкі м'язи розташовані.....*

- а) на тулубі (широкий м'яз спини)
- б) на кінцівках
- в) між ребрами

12. Оберіть правильний варіант відповіді: *колові (коловий м'яз рота, коловий м'яз ока тощо) розташовані....*

- а) на тулубі (широкий м'яз спини)
- б) навколо отворів
- в) на стегні спереду

13. Доберіть антонім до виділеного слова у реченні. *Якщо м'язи слабкі, не треновані, то в разі підняття великих вантажів можуть розходитися.*

- а) сходитися
- б) підійматися
- в) опускатися

14. Доберіть антонім до виділеного слова у реченні. *М'язи забезпечують рухи хребта назад*

- а) знизу
- б) вперед
- в) зверху

15. Оберіть правильний варіант відповіді: *Серед м'язів голови виділяють.....*

- а) актин і міозин
- б) біцепс та трицепс
- в) жувальні та м'язи-мімічні

16. Доберіть антонім до виділеного слова у реченні. *За функціями м'язи поділяють на згиначі.....*

- а) розгиначі
- б) м'язи-обертачі
- в) відвідні

17. Доберіть антонім до виділеного слова у реченні. *За функціями м'язи поділяють на відвідні*

- а) згиначі
- б) привідні
- в) розгиначі

18. Визначте, характеристика предмета якої ознаки подано у реченні:
Великі м'язи грудної клітки забезпечують рухи верхніх кінцівок.

- а) розміру
- б) кольору
- в) формою

19. Оберіть правильний варіант відповіді: *До м'язів тулуба відносять.....*

- а) колові м'язи очей і рота
- б) м'язи кінцівок
- в) м'язи грудної клітки, живота і спини

20. Оберіть правильний варіант відповіді: *М'язи у дорослої людини становлять загальної маси тіла.*

- а) 54%
- б) 45%
- в) 44%

21. Оберіть правильний варіант відповіді. *Оберіть м'яз, який розгинає лікоть:*

- а) двоголовий
- б) триголовий
- в) чотириголовий

22. Оберіть правильний варіант відповіді. *Оберіть м'яз, який згинає лікоть:*

- а) двоголовий
- б) триголовий
- в) чотириголовий

23. Оберіть правильний варіант відповіді. *Виберіть м'яз, який розгинає колінний суглоб:*

- а) двоголовий
- б) триголовий
- в) чотириголовий

24. Оберіть правильний варіант відповіді. *Виберіть м'яз, який колінний суглоб:*

- а) двоголовий
- б) триголовий
- в) чотириголовий

25. Оберіть правильний варіант відповіді. *Виберіть м'яз, який згинає стопу:*

- а) дельтоподібний
- б) кравецький
- в) литковий

26. Оберіть правильний варіант відповіді. *Зверху м'яз вкритий тонкою сполучнотканинною оболонкою.....*

- а) фасцією
- б) сухожиллям
- в) нитки міозину

27. Визначте, характеристика предмета якої ознаки подається у реченні: *під мікроскопом видно темну смужку, а де не перекриваються – світлу.*

- а) розмір
- б) колір

в) форма

28. Оберіть правильний варіант відповіді. *М'язи скорочуються під впливом...*

а) нервових імпульсів

б) згинання ніг в кульшовому і колінному суглобах

в) згинання передпліччя в ліктьовому суглобі

29. Дайте визначення поняття: *Скелетні м'язи називають*

а) посмугованими

б) непосмугованими

в) фасцією

30. Оберіть правильний варіант відповіді: *Серцевий м'яз побудований з...*

а) непосмугованих м'язових волокон

б) посмугованої м'язової тканини

в) фасцією

31. Оберіть правильний варіант відповіді. *Найдовший у людини.....*

а) литковий м'яз

б) триголовий м'яз

в) кравецький м'яз

32. Оберіть правильний варіант відповіді: *Кравецький м'яз розташований на...*

а) стегні спереду

б) животі

в) спині

33. Оберіть правильний варіант відповіді: *Скорочення м'язів*

починається зі збудження м'язових волокон

- а) згинання суглобів
- б) нервовими імпульсами
- в) розгинання суглобів

34. Оберіть правильний варіант відповіді: *Литковий м'яз розташований на....*

- а) задній поверхні гомілки
- б) стегні спереду
- в) животі

35. Оберіть правильний варіант відповіді: *.....забезпечують рухи хребта назад і вбоки, утримують тіло у вертикальному положенні.*

- а) м'язи спини
- б) м'язи поясу
- в) м'язи живота

36. Оберіть правильний варіант відповіді: *Основну роль у пересуванні людини, здійсненні різних рухів відіграють.....*

- а) м'язи спини
- б) м'язи поясу
- в) м'язи кінцівок

37. Оберіть правильний варіант відповіді: *М'язи передньої поверхні передпліччя забезпечують.....*

- а) згинання
- б) розгинання
- в) скорочення

38. Оберіть правильний варіант відповіді: *М'язи задньої частини*

поверхні передпліччя забезпечують..... кисті й пальців.

- а) повертання
- б) розгинання
- в) згинання

39. Оберіть правильний варіант відповіді: *У м'язі розташовані.....*

- а) м'язові волокна та сполучна тканина
- б) кровоносні судини і нервові волокна
- в) сполучнотканинна оболонка

40. Доберіть правильну модель для підтвердження інформації: *Довгі м'язи розташовані на кінцівках, а короткі там, де рухи незначні,між ребрами*

- а) погоджуюсь
- б) на мою думку
- в) наприклад

41. До якої частини мови належать виділені слова: *Жувальні м'язи підіймають нижню щелепу і рухають її вперед*

- а) дієслово
- б) іменник
- в) прикметник

42. Доберіть синонім довиділеного слова: *належать.*

- а) розташовані
- б) відносять
- в) знаходяться

43. Доберіть синонім довиділеного слова: *розташована*

- а) розміщення

- б) вміщуватися
- в) знаходження

44. Доберіть синонім довиділеного слова: *Сполучна тканина утворює сухожилля, за допомогою яких м'язи прикріплюються до кісток.*

- а) прикручуються
- б) приєднуються
- в) від'єднуються

45. Доберіть синонім довиділеного слова: ***відмінності***

- а) схожість
- б) подібність
- в) несхожість

46. Оберіть правильний варіант: *..... розташовані на тулубі*

- а) Широкі м'язи
- б) Широкий м'яз
- в) Широкими м'язами

47. Оберіть правильний варіант: *колові м'язинавколо отворів.*

- а) розташована
- б) розташований
- в) розташовані

48. Чи є в цьому реченні характеристика предмета за ознаками: *Форма і величина м'язів залежать від функцій, які вони виконують в організмі.*

- а) так
- б) ні

49. Чи є це речення висновком: *Отже, за будовою м'язи людини поділяють на посмуговані і непосмуговані.*

- а) ні
- б) так

50. До якої частини мови належать виділені слова: *Розрізняють довгі, широкі, короткі й колові м'язи.*

- а) дієслово
- б) іменник
- в) прикметник

51. Чи є в цьому реченні підтвердження інформації: *Довгі м'язи розташовані на кінцівках, а короткі там, де рухи незначні, наприклад між ребрами*

- а) ні
- б) так

52. Чи є в цьому реченні характеристика предмета за ознаками: *Великі м'язи грудної клітки забезпечують рухи верхніх кінцівок.*

- а) ні
- б) так

53. Чи є в цьому реченні характеристика предмета за ознаками: *Там, де вони перекриваються, під мікроскопом видно темну смужку, а де не перекриваються – світлу*

- а) так
- б) ні

54. Оберіть правильний варіант: *Жувальні м'язи, забезпечуючи акт пережовування їжі.*

- а) які забезпечують
- б) який забезпечує

в) яка забезпечує

55. Спростуйте чи підтвердіть твердження: *М'язи, які розміщені міжребрами (міжреберні), а також інші м'язи грудної клітки беруть участь у диханні, називають дихальними.*

а) так

б) ні

56. Оберіть правильний варіант: *Довжина м'яза при цьому*

а) збільшується

б) витягується

в) зменшується

57. Оберіть правильний варіант: *Забезпечує скорочення м'язів енергія*

а) АТБ

б) АТФ

в) СТБ

58. Оберіть правильний варіант: *Завдяки цьому збудження від однієї клітини.... на весь серцевий м'яз*

а) поширювався

б) поширився

в) поширюється

59. Оберіть правильний варіант :*Мімічні м'язи одним кінцем до шкіри обличчя*

а) прикріплюються

б) прикріплюють

в) прикріплювати

60. Оберіть правильний варіант запитання до поданого речення:....
утворюють м'язи живота?

- а) кого
- б) які
- в) що

61. Оберіть правильний варіант запитання до поданого речення:....
розміщено уздовж хребта ?

- а) що
- б) які
- в) хто

62. Оберіть правильний варіант запитання до поданого речення:....
починається скорочення м'язів?

- а) з кого
- б) чого
- в) з ким

63. Оберіть правильний варіант запитання до поданого речення:
бувають м'язи за формою і величиною?

- а) які
- б) яка
- в) яке

64. Оберіть правильний варіант запитання до поданого речення: ...
розташовані широкі м'язи?

- а) де
- б) куди
- в) скільки

65. Оберіть правильний варіант запитання до поданого речення: ...
м'язи відтворюють міміку?

- а) які
- б) хто
- в) що

66. Оберіть правильну відповідь: Мімічні м'язи одним кінцем до
шкіри обличчя

- а) прикріплюються
- б) прикріплюватися
- в) прикріплюється

67. Оберіть правильну відповідь: *М'язи живота утворюють стінку*
черевної порожнини, внутрішні органи

- а) утримуються
- б) утримується
- в) утримують

68. Оберіть правильну відповідь: *М'язи поясу нижніх кінцівок*
зігнутий наперед тулуб

- а) випрямляється
- б) випрямляють
- в) випрямляються

69. Оберіть правильну відповідь: *При односторонньому скороченні*
повертають певну ділянку хребта у протилежний бік.

- а) м'язи-обертачі
- б) м'язів тулуба
- в) м'язи грудної клітки

70. Оберіть правильну відповідь: *Великі м'язи грудної клітки забезпечують рухи*

- а) нижніх кінцівок
- б) верхніх і нижніх кінцівок
- в) верхніх кінцівок

71. Спростуйте чи підтвердіть твердження: *Скорочення м'язів забезпечується двома видами ниткоподібних скоротливих білків - актину і міозину, які утворюють м'язові волокна.*

- а) так
- б) ні

72. Оберіть правильну відповідь: *М'язи животастінку черевної порожнини*

- а) утворюються
- б) утворюється
- в) утворюють

73. Оберіть правильну відповідь: *М'язи живота здійсненню дихальних рухів*

- а) сприяють
- б) сприяються
- в) сприяється

74. Оберіть правильний варіант запитання до поданого речення: *... м'язи називають дихальними?*

- а) які
- б) яких
- в) що

75. Оберіть правильний варіант запитання до поданого речення: *До..... належить діафрагма?*

- а) які
- б) якого
- в) яких

76. Оберіть правильну відповідь: *Там, де вони....., під мікроскопом видно темну смужку*

- а) перекриваються
- б) перекривається
- в) перекриваться

77. Оберіть правильну відповідь: *Жувальні м'язи підіймають нижню щелепу і рухають її вперед, назад або вбоки,акт пережовування їжі*

- а) забезпечують
- б) забезпечуються
- в) забезпечуючи

78. Оберіть правильну відповідь: *За функціями м'язина згиначі й розгиначі, відвідні й привідні, м'язи-обертачі.*

- а) поділяється
- б) поділяю
- в) поділяють

79. Оберіть правильну відповідь: *Механізм м'язового скорочення полягає у.....*

- а) втягуванні ниток міозину поміж нитками актину за рахунок енергії АТФ
- б) згинання - розгинання, відведення - приведення, обертання
- в) утворені між м'язами проміжки під шкіру живота

80. Спростуйте чи підтвердіть твердження: *Литковий м'яз, розташований на задній поверхні гомілки, згинає стопу.*

а) так

б) ні

81. Спростуйте чи підтвердіть твердження: *М'язи мають різне розташування щодо суглобів і виконують різні рухи: згинання - розгинання, відведення - приведення, обертання.*

а) ні

б) так

82. Оберіть правильний варіант: *Розрізняютьм'язи.*

а) довгі, широкі, короткі й колові

б) довгих, широких, коротких й колових

в) довга, широка, коротка й колова

83. Оберіть правильну відповідь: *згинання - розгинання, відведення - приведення*

а) синоніми

б) антоніми

в) омоніми

84. Оберіть правильну відповідь: *товсті нитки міозину розміщуються.....*

а) задній поверхні гомілки

б) уздовж хребта

в) між тонкими нитками актину.

85. Визначте кількість смислових частин у тексті:

а) 5

б) 6

в) 7

86. Друга смислова частина тексту – це...

а) жувальні м'язи;

б) передпліччя людини;

в) нитки актину і міозину.

87. Четверта смислова частина тексту – це

а) м'язи тулуба;

б) м'язи живота;

в) м'язи спини;

88. Доберіть правильне слово-сигнал для оформлення висновку в реченні: ...
за будовою м'язи людини поділяють на посмуговані і непосмуговані..

а) тому що

б) чи відомо вам, що

в) отже

89. Доберіть правильну модель щодо надання визначення. Скелетні м'язи
..... посмугованими, оскільки товсті нитки міозину розміщуються
між тонкими нитками актину.

а) називаються

б) вважається

в) це

90. Знайдіть у реченнях текстуальні антоніми. Форма і величина м'язів
залежать від функцій, які вони виконують в організмі. Розрізняють
довгі, широкі, короткі й колові м'язи.

а) широкі – колові

- б) довгі – короткі
- в) форма – величина

91. Знайдіть у реченнях текстуальні антоніми. *Чотириголовий м'яз стегна розгинає колінний суглоб. Двоголовий м'яз стегна забезпечує згинання колінного суглоба.*

- а) чотириголовий- двоголовий
- б) розгинає - згинає
- в) коліно- суглоб

92. Знайдіть у реченнях текстуальні синоніми. Уздовж хребта розміщені численні м'язи спини. Широкі м'язи розташовані на тулубі, а колові (коловий м'яз рота, коловий м'яз ока тощо) - навколо отворів.

- а) уздовж - навколо
- б) коловий м'яз рота - коловий м'яз ока
- в) розташовані – розміщені

Підсумковий контроль I семестру

Лексико-граматичний тест

Частина I

1. Загальне чи конкретне питання? Чи є біологія наукою про життя, його форми і закономірності розвитку?

- А) загальне питання
- Б) конкретне питання

2. Загальне чи конкретне питання? Коли біологію визначили як самостійну дисципліну?

- А) конкретне питання
- Б) загальне питання

3. Загальне чи конкретне питання? генетика вивчає закономірності спадковості й мінливості організмів?

А) загальне питання

Б) конкретне питання

4. Загальне чи конкретне питання? Що вивчає біологія?

А) конкретне питання

Б) загальне питання

5. Загальне чи конкретне питання? Хто виокремив біологію у самостійну дисципліну?

А) загальне питання

Б) конкретне питання

6. Загальне чи конкретне питання? Хіба біологія досліджує загальні та конкретні закономірності життя?

А) конкретне питання

Б) загальне питання

7. посилюватися ...

А) збільшуватися

Б) зменшуватися

В) скорочуватися

8. сповільнюватися...

А) сповнюватися

Б) гальмуватися

В) пришвидшуватися

9. розпадатися...

А) утворюватися

Б) оновлюватися

В) ліквідуватися

10. накопичуватися...

А) збиратися

Б) розпадатися

В) створюватися

11. складаються...

А) підсилюються

Б) розпадаються

В) утворюються

12. зменшуватися ...

А) зростати

Б) скорочуватися

В) збільшуватися

13. сповільнюватися ...

А) прискорюватися

Б) збільшуватися

В) зменшуватися

14. посилюватися ...

А) підсилюватися

Б) послаблюватися

В) збільшуватися

15. подовжуватися...

А) послаблюватися

Б) посилюватися

В) скорочуватися

16. руйнуватися...

А) будуватися

Б) розпадатися

В) послаблюватися

17. з'єднуватися ...

А) об'єднуватися

Б) утворюватися

В) роз'єднуватися

18. оновлюватися...

А) розпадатися

Б) старітися

В) утворюватися

19. Усі живі організми складаються з...

А) клітинами

Б) з клітин

В) до клітин

20. Клітина вперше була відкрита ...

А) англійський фізик Роберт Гук

Б) з англійським фізиком Робертом Гуком

В) англійським фізиком Робертом Гуком

21. Клітинна теорія – одне ...

А) найважливіше відкриття людства

Б) з найважливіших відкриттів людства

В) найважливішим відкриттям людства

22. Учений П.Ф. Горянов подав ідею ...

- А) загальна закономірність будови й розвитку рослин і тварин
- Б) загальну закономірність розвитку рослин і тварин
- В) про загальну закономірність будови й розвитку рослин і тварин

23. Усі живі організми побудовані ...

- А) з клітин
- Б) клітинами
- В) клітину

24. Ектопаразитами називаються зовнішні паразити

- А) що є чим
- Б) що називається чим
- В) чи називається що

25. Обмін речовин є основою життя

- А) що це що
- Б) що має назву чого
- В) що є чим

26. Артеріальна і венозна кров є ...

- А) кров, яка тече у венах малого кровообігу
- Б) кров, яка тече в артеріях великого кровообігу
- В) необхідні учасники обмінних процесів у організмі людини

27. Венозною кров'ю називається ...

- А) кров, яка тече в артеріях великого кровообігу
- Б) кров, яка тече в венах малого кола кровообігу
- В) найтонші кровоносні судини

28. Артеріальною кров'ю називається...

- А) кров, яка тече у венах малого кола кровообігу

Б) кров, яка тече в артеріях великого кола кровообігу

В) кров, яка тече у волосяних кровоносних судинах

29. Вода являє собою ...

А) безколірна рідина

Б) безколірну рідину

В) безколірною рідиною

30. Вода є...

А) складну речовину

Б) складна речовина

В) складною речовиною

31. За фізичним станом клітина являє собою ...

А) напіврідка речовина

Б) напіврідку речовину

В) напіврідкою речовиною

32. Клітина є ...

А) основною структурною одиницею всіх рослинних і тваринних організмів

Б) основна структурна одиниця всіх рослинних і тваринних організмів

В) основну структурну одиницю всіх рослинних і тваринних організмів

33. Шкіра являє собою ...

А) зовнішнім покровом тіла

Б) зовнішнього покрову тіла

В) зовнішній покров тіла

34. Вода очищена від домішок, ...дистильована

А) отримати назву

Б) отримують назву

В) отримала назву

35. Вроджені реакції організму безумовні рефлекси

А) отримала назву

Б) отримати назву

В) отримали назву

36. Реакції, набуті у процесі індивідуального розвитку ... умовні рефлекси

А) отримали назву

Б) отримати назву

В) отримала назву

37. Форма співіснування двох організмів, які отримують взаємну користь, ... симбіоз

А) мати зазву

Б) має назву

В) мають назву

38. Проникнення однієї речовини в іншу ... дифузією

А) називають

Б) називати

В) називається

39. Оберіть конструкцію з'ясування інформації

А) Чи відомо Вам, що...РНК міститься і в ядрі, і в рибосомах?

Б) Уточніть, будь ласка, де зазвичай знаходиться ДНК?

В) Я знаю, що під час роботи чи важкого фізичного навантаження обмін речовин посилюється, а в стані спокою – послаблюється

40. Оберіть конструкцію уточнення інформації

А) Я думаю, що на процес обміну речовин впливає пониження температури тіла людини

Б) Скажіть, будь ласка, якщо я вас правильно зрозумів, то білки відрізняються своїми розмірами і формою молекул, хімічними і фізичними властивостями?

В) Ви знали про те, що РНК відповідає за подання амінокислот до безперервно зростаючого ланцюжка білкової молекули?

41. Оберіть конструкцію висловлювання власної думки

А) Чи не могли б Ви уточнити, за скільки хвилин вибудовується молекула білка, що складається з 150-200 амінокислот?

Б) Чи є новою для Вас інформація про те, в нашому організмі безперервно відбуваються два процеси і утворення і відновлення клітини, а також їхнє руйнування?

В) По-моєму, ця інформація є широко відомою у колі біологів

42. Скелет людини ... на частини

А) поділяється

Б) підрозділяється

В) складається

43. Губчасті кістки ... на трубчасті, губчасті, змішані

А) поділяються

Б) підрозділяються

В) характеризуються

44. Рельєф кісток ... наявністю шорсткості, ямочок, каналів

А) підрозділяються

Б) поділяються

В) характеризуються

45. Плече, кістки передпліччя та кісті ... верхніх кінцівок

А) входять до складу

Б) складають

В) розрізняють

46. Кістки черепа, тулуба, кінцівок ... скелет людини

А) входять до складу

Б) складають

В) розрізняють

47. ... губчасті кістки довгі, короткі та плоскі

А) складають

Б) входять до складу

В) розрізняють

48. Поділяються на

А) Ціле → частина

Б) Частина → ціле

49. Входять до складу

А) Ціле → частина

Б) Частина → ціле

50. Підрозділяються на

А) Частина → ціле

Б) Ціле → частина

51. Губчасті кістки побудовані в основному ...

А) губчаста речовина та тонкий шар, компактно розташований на периферії

Б) губчастій речовині та тонкому шарі, компактно розташованому на периферії

В) з губчастої речовини та тонкого шару, компактно розташованого на периферії

52. Форма кісток залежить від біохімічних умов: тяги м'язів, навантаження, сили ваги, рухові тощо. Це явище ... відмінності у формі кісток

А) характеристика

Б) характеризує

В) характерне

53. ... за будовою організму дало можливість створити класифікацію кісток

А) спостерігається

Б) спостереження

В) спостережливий

54. Губчасті кістки знаходяться в тих частинах скелета, де необхідно забезпечити достатню ... і опертя

А) міцний

Б) зміцнювати

В) міцність

55. ... губчасті кістки довгі, короткі та плоскі

А) Розрізнення

Б) Розрізняють

В) Різниця

56. ... вивчає закономірності виникнення й розвитку живої природи

А) Біологію

Б) Біологія

В) Біологією

57. ... називається наука про спадковість і мінливість живої матерії

А) Генетикою

Б) Генетика

В) Генетику

58. Процес розпаду і звільнення енергії має назву ...

А) дисиміляції

Б) дисиміляція

В) дисиміляцію

59. Складні органічні речовини, які збільшують швидкість хімічних реакцій, називається ...

А) ферменти

Б) ферментів

В) ферментами

60. Безперервний ланцюг складних хімічних процесів, що протікають у клітині, має назву ...

А) обміном речовин

Б) обмін речовин

В) обміну речовин

61. ... називається виділення кристалів твердої речовини з розчину

А) Кристалізацією

Б) Кристалізація

В) Кристалізацію

62. Довести до кінця ...

А) перевиконати

Б) недовиконати

В) виконати

63. Перемістити з одного місця на інше ...

А) передати

Б) надати

В) видати

64. Зробити щось знову...

А) переробити

Б) недоробити

В) зробити

65. Звести нову будівлю ...

А) побудувати

Б) перебудувати

В) забудувати

66. Знайдіть речення, яке містить слово-сигнал висновку

А) Крім того, ендотелій печінкових капілярів і зірчасті ретикулоендотеліоцити мають фагоцитарні властивості, що важливо для знешкодження речовин, які всмоктуються в кишечнику

Б) Також, печінка бере участь у всіх видах обміну

В) Таким чином, печінка є одночасно органом травлення, кровообігу й обміну речовин всіх видів, разом із гормональним

67. Знайдіть речення, яке містить слово-сигнал висновку

А) Зокрема, жовч виробляється в печінці цілодобово, а потрапляє до кишечника в разі потреби

Б) Крім того, резервуаром для зберігання жовчі є жовчний міхур

В) Отже, жовч надходить у кишечник постійно

68. Знайдіть конструкцію заперечення твердження

А) Я вважаю, що жовчний міхур має сплющену форму

Б) Я згоден, що жовчний міхур має сплющену форму

В) Хочу заперечити, жовчний міхур має грушоподібну форму

69. Знайдіть конструкцію заперечення твердження

А) Я впевнений, що загальна печінкова протока з'єднується, як правило, з 3, 4, 5 проток, а інколи й з 2 проток

Б) Я знаю, що загальна печінкова протока з'єднується, як правило, з 3, 4, 5 проток, а інколи й з 2 проток.

В) Зовсім навпаки, загальна печінкова протока з'єднується, як правило, з 3, 4, 5 проток, а інколи й з 2 проток.

70. Має форму трапеції...

А) дельтовидний

Б) трикутний

В) трапецієвидний

71. Має форму ромба...

А) дельтовидний

Б) грушовидний

В) ромбовидний

72. Розрізняють м'язи ...

А) форма

Б) у формі

В) за формою

73. Розрізняються клітини ...

А) форми та будови

Б) за формою та будовою

В) у формі та бідові

74. Знайдіть конструкцію приєднання до сказаного

А) Вважаю, що у назві м'язів відображена їхня будова

Б) Саме так, у назві м'язів відображена їхня будова

В) Не впевнений, що у назві м'язів відображена їхня будова

75. Знайдіть конструкцію приєднання до сказаного

А) Так, м'язи, що мають дві та більше голівок, беруть початок від поруч розташованих кісток або ж від різних точок однієї кістки

Б) Чи відомо Вам, що м'язи, що мають дві та більше голівок, беруть початок від поруч розташованих кісток або ж від різних точок однієї кістки

В) Саме це я мав на увазі, м'язи, що мають дві та більше голівок, беруть початок від поруч розташованих кісток або ж від різних точок однієї кістки

76. Знайдіть конструкцію приєднання до сказаного

А) Я думаю, що поперечні смуги волокон не одного кольору, а різного: світлого і темного

Б) Погоджуюсь, що поперечні смуги волокон не одного кольору, а різного: світлого і темного

В) Не думаю, що поперечні смуги волокон не одного кольору, а різного: світлого і темного

77. Приєднувати щось до чогось ...

А) закріплювати

Б) прикріплювати

В) укріплювати

78. З'єднувати разом ...

А) переплітати

Б) заплітати

В) оплітати

79. адаптація

А) пристосування

Б) приєднання

В) придбання

80. Бідність

А) нестатки

Б) перетворення

В) сталість

Підсумковий контроль

(ознайомлююче читання тексту «Опорно-руховий апарат»)

Частина II

ОПОРНО-РУХОВИЙ АПАРАТ

Опорно-руховий апарат складається з двох частин: пасивної та активної. До першої відносять кістки та їх сполучення, до другої – м'язи.

Скелет – це комплекс щільних і міцних утворень мезенхімного походження. Скелет людини становить $1/5$ — $1/7$ частину загальної маси тіла. До його складу входить 203—206 кісток, з яких 164—166 парних і 36—40 непарних. Скелет умовно поділяють на дві частини: осьовий і додатковий. До осьового скелета належать хребетний стовп, череп, грудна клітка; до додаткового – кістки верхніх та нижніх кінцівок.

Скелет виконує такі функції:

- опорну (кістки кінцівок виконують опорну функцію та функцію важелів, за допомогою яких здійснюються різноманітні рухи в просторі, а також виконуються трудові процеси);
- захисну (захищає м'які органи (черепна коробка та грудна клітка);
- кровотворну (кістковий мозок бере участь у формуванні еритроцитів, лейкоцитів і тромбоцитів);
- депозитарну (накопичує мінеральні солі).

Кістка – це орган, утворений кількома тканинами, найголовнішою серед яких є кісткова тканина. Суглобові поверхні кісток вкриті гіаліновим хрящем, решта поверхні вкриті окістям – цупкою сполучнотканинною оболонкою. Рельєф кісток характеризується наявністю шорсткості, борозен, отворів, горбків, відростків, ямочок, каналів. Форма і рельєф кістки залежить від характеру прикріплення м'язів. Якщо м'яз прикріплюється сухожиллям, то на кістці формується горбик, відросток. Якщо м'яз влітається в окістя широким пластом — на кістці формується заглиблення.

Поверхня кістки може мати різні поглиблення (борозни, ямки і т. д.) і підвищення (кути, краї, ребра, гребені, горбки тощо). Нерівності служать для сполуки кісток між собою або для прикріплення м'язів. На поверхні знаходяться так звані «живильні отвори» (Foramina nutritive), крізь які до кістки входять кровоносні судини, що забезпечують живлення кістки. В місцях проходження кровоносних судин на кістках формуються борозни. Нерви проникають у кістку разом із судинами. А в порожнинах міститься кістковий мозок (червоний та жовтий).

Кістка живої людини — динамічна структура, у якій відбувається обмін речовин, а також руйнування старих і створення нових кісткових трабекул і остеонів. Кістки беруть участь у мінеральному обміні, вони є депо кальцію, фосфору тощо. Жива кістка містить в собі вітаміни А, D, С та інші. Жива кістка містить 50% води, 12,5% органічних речовин білкової природи (осеїн та оссеомукоид), 21,8% неорганічних мінеральних речовин (головним чином фосфат кальцію) і 15,7% жиру. 2/3 висушеної кістки складають неорганічні речовини, від яких залежить твердість кістки, і 1/3 — органічні речовини, які зумовлюють її пружність. Зміст мінеральних (неорганічних) речовин кістки з віком поступово збільшується, в результаті чого кістки літніх і старих людей стають більш крихкими. З цієї причини навіть незначні травми у людей похилого віку закінчуються переломами кісток. Гнучкість і пружність кісток у дітей залежать від відносно більшого вмісту в них органічних речовин. Кістки змінюються відповідно до умов зовнішнього середовища, під впливом яких відбувається перебудова їх макро- і мікроструктури. Кістки краще розвиваються там, де більше працюють м'язи, що прикріплені до цих кісток. Суттєва роль у формуванні кісток скелету належить фізичним вправам.

За формою кістки поділяються на 5 видів:

А) трубчасті кістки (довгі і короткі) – мають тіло (діафіз) і потовщені кінці – епіфізи. Довгі – плечові та стегнові кістки, короткі – п'ясткові, плеснові кістки, фаланги. Діафіз складається з компактної речовини, у

середині діафіза проходить кісткомозковий канал, заповнений кістковим мозком. Епіфізи утворені губчастою речовиною і тільки зверху вкриті тонким шаром компактної речовини.

Б) губчасті кістки – побудовані з губчастої речовини і тільки зверху вкриті тонким шаром компактної речовини. Наприклад: ребра, грудина.

В) плоскі кістки – утворюють порожнини. Наприклад: лопатка, тазова кістка. До їх поверхні прикріплюються м'язи.

Г) змішані кістки мають складну форму, різну будову та походження. Наприклад: кістки основи черепа ключиця.

Д) повітряні кістки – мають у своєму тілі порожнину, заповнену повітрям. Наприклад: деякі кістки черепа – лобова, клиноподібна, решітчаста, верхня щелепа.

На будові кістки позначається професія людини. Відповідно до професії пластинки губчастої речовини кісток розташовуються в таких напрямках, які найкраще забезпечують міцність їх на стиснення і розтягнення.

У похилому віці виникає остеопороз кісток, внаслідок чого між пластинками губчастої речовини утворюються значні порожнини, змінюється хімічний склад кістки: відбувається перерозподіл органічних і неорганічних речовин.

Кістки мають великі регенеративні можливості, й чим молодший організм, тим вони більші.

Інтенсивність росту і розвитку кісток залежить від механічних навантажень на них і харчування. Фізичні вправи прискорюють ріст кісток.

1. Що являє собою кістка?

- А) органом
- Б) тканиною
- В) орган

2. Чи є ця інформація головною? Суглобові поверхні кісток вкриті гіаліновим хрящем

- А) так
- Б) ні

3. Скелет людини становить... маси тіла.

- А) 1/8-1/10
- Б) 1/5-1/7
- В) 1/2-1/4

4. На скільки частин умовно поділяють скелет?
- А) 3
 - Б) 4
 - В) 2
5. Чим вкрите окістя?
- А) цупкому оболонкою
 - Б) цупка оболонка
 - В) цупкою оболонкою
6. В чому полягає захисна функція скелету?
- А) здійснення рухів
 - Б) захист м'яких органів
 - В) накопичення солей
7. Якого кольору кістковий мозок?
- А) червоний та жовтий
 - Б) червоний
8. В чому полягає функція судин кістки?
- А) захист
 - Б) живлення
 - В) опора
9. Чим вкриті суглобові поверхні кісток?
- А) хрящ
 - Б) хрящу
 - В) хрящем
10. Зі скількох частин складається опорно-руховий апарат?
- А) 3
 - Б) 2
 - В) 4
11. З чого складається осьовий скелет?
- А) кістки верхніх та нижніх кінцівок
 - Б) хребет, череп, грудна клітка
12. Від чого залежить інтенсивність росту і розвитку кісток?
з навантаженням і харчуванням
навантаження і харчування
від навантаження і харчування +
13. Доповніть речення.
Губчасті кістки вкриті тонким шаром компактної речовини.
- А) тільки знизу
 - Б) лише зверху
 - В) посередині

14. Що утворюють плоскі кістки?

- А) борозну
- Б) порожниною
- В) порожнину

15. Коли у людини виникає остеопороз кісток?

- А) у дитинстві
- Б) у старих людей

16. Що прискорює ріст кісток?

- А) харчування
- Б) зміна хімічного складу
- В) фізичні вправи

17. Доповніть речення.

В місцях проходження кровоносних судин на кістках формуються... .

- А) Порожнини
- Б) Борозни
- В) Ямки

18. Яку функцію виконують кровоносні судини?

- А) Захист
- Б) Живлення
- В) Кровотворна функція

19. Доповніть речення.

Кістки ... розвиваються там, де ... працюють м'язи.

- А) Краще, менше
- Б) Краще, більше
- В) Гірше, більше

20. На чому позначається професія людини?

- А) Хімічний склад кісток
- Б) Форма кісток
- В) Будова кісток

21. Які вітаміни містять в собі кістки?

- А) А, В, D
- Б) С, А, D
- В) D, Е, С

22. Під впливом чого відбувається перебудова макро- і мікроструктури кісток?

- А) умов зовнішнього середовища
- Б) умови зовнішнього середовища

23. Дайте антонім. Рівність

- А) мінливість

Б) шорсткість

24. Чим заповнена порожнина повітряних кісток?

А) повітря

Б) повітрям

25. Що залежить від відносно більшого вмісту органічних речовин у кістках дітей?

А) сила і міцність кісток

Б) гнучкість і пружність кісток

В) форма і структура кісток

26. Використовуючи моделі вираження власної думки, дайте відповіді на запитання. Яка тканина є найголовнішою тканиною, з яких складаються кістки?

А) Я хочу уточнити, чи найголовнішою тканиною, з якої складаються кістки, є кісткова тканина.

Б) На мій погляд, найголовнішою тканиною, з якої складаються кістки, є кісткова тканина.

В) Мені відомо, що найголовнішою тканиною, з якої складаються кістки, є кісткова тканина.

27. Скажіть, чи вірно сформульований пункт питального плану?

Прискорення росту кісток.

А) так

Б) ні

28. Скажіть, чи вірно сформульований пункт називного плану?

Хімічний склад кісток

А) так

Б) ні

29. Оберіть правильну першу репліку в діалозі, використовуючи модель уточнення інформації.

А) Чи є новою для Вас інформація про те, що скелет людини становить $\frac{1}{5}$ — $\frac{1}{7}$ частину загальної маси тіла?

Б) Хіба скелет людини становить $\frac{1}{5}$ — $\frac{1}{7}$ частину загальної маси тіла?

30. Знайдіть у тексті визначення кістки.

А) Кістка складається з кількох тканин, найголовнішою серед яких є кісткова тканина.

Б) Кістка являє собою орган, утворений кількома тканинами, найголовнішою серед яких є кісткова тканина.

31. Доповніть речення.

Поверхня кістки може мати ... поглиблення.

А) однакові

Б) різні

32. Що знаходиться у порожнинах кісток?

А) нерви

Б) кістковий мозок

33. Оберіть правильну першу репліку в діалозі, використовуючи модель згоди/ незгоди. Губчасті кістки мають діафіз та епіфізи.

А) Так, я згоден, губчасті кістки мають діафіз та епіфізи.

Б) Ні, я з Вами не згоден, трубчасті кістки мають діафізи та епіфіз.

В) Ні, я з Вами не погоджуюсь, трубчасті кістки мають діафіз та епіфізи.

34. Чи є ця інформація головною? Роль скелета.

А) так

Б) ні

35. Скажіть, чи вірно сформульований пункт називного плану? Кістка живої людини —це динамічна структура.

А) так

Б) ні

36. Чи є ця інформація головною? Суттєва роль у формуванні кісток скелету належить фізичним вправам.

А) так

Б) ні

37. До пасивної частини опорно-рухового апарату входять... .

А) кістки

Б) м'язи

38. Доповніть речення.

Жива кістка містить ... води, ... органічних речовин білкової природи, ... неорганічних мінеральних речовин і ... жиру.

А) 12,5%, 21,8%, 15,7%, 50%

Б) 50%, 12,5%, 21,8%, 15,7%

39. Дайте антонім. складна форма

А) легка

Б) проста

40. Які кістки відносять до змішаних кісток?

А) кістки основи черепа, ключиця

Б) кістки основи черепа, ключицю

41. Дайте синонім. Спеціальність

А) спеціалізація

Б) професія

42. Оберіть правильну першу репліку в діалозі, використовуючи модель згоди/ незгоди.

2/3 висушеної кістки складають органічні речовини.

А) Я теж так думаю, 2/3 висушеної кістки складають органічні речовини.

Б) Я згоден, з тим, що 2/3 висушеної кістки складають органічні речовини.

В) Ні, я не згоден, 2/3 висушеної кістки складають неорганічні речовини.

43. Скажіть, чи вірно сформульований пункт називного плану?

За формою кістки поділяються на 5 видів.

А) так

Б) ні

44. Чи є ця інформація головною? Опорно-руховий апарат і його функції

А) так

Б) ні

45. Доповніть речення. Скелет умовно на 2 частини.

А) характеризується

Б) поділяється

46. Плече, кістки передпліччя та кисті ... верхньої кінцівки.

А) характеризуються

Б) входять до складу

В) поділяються

47. Кістки черепа, тулуба, кінцівок ... скелет людини

А) характеризуються

Б) складають

В) підрозділяють

48. Дайте антонім. Бугор

А) яма

Б) рівність

49. Чим утворені епіфізи?

А) губчаста речовина

Б) губчастою речовиною

В) губчасті речовини

50. Доповніть визначення окістя. Окістя являє собою ...

А) цупка сполучнотканинна оболонкою

Б) цупкою сполучнотканинною оболонкою

В) цупку сполучнотканинну оболонку

51. Які кістки входять до складу скелету у кількості 164—166?

А) парні

Б) непарні

52. Чому кістки старих людей стають більш крихкими?
- А) зміст органічних речовин кістки з віком збільшується
 - Б) зміст неорганічних речовин кістки з віком збільшується
 - В) зміст неорганічних речовин кістки з віком зменшується
53. Які можливості мають кістки?
- А) регенеративні
 - Б) кровотворні
54. Дайте антонім. Збільшуватися
- А) зростати
 - Б) зменшуватися
55. Доповніть речення.
Незначні травми у людей похилого віку ... переломами кісток.
- А) починаються
 - Б) закінчуються
56. Чи є ця інформація головною? Кістки мають великі регенеративні можливості.
- А) так
 - Б) ні
57. До чого належать кістки верхніх та нижніх кінцівок?
- А) осьовий скелет
 - Б) додатковий скелет
58. Для чого служать нерівності?
- А) для сполуки кісток
 - Б) для сполуки кісток і для прикріплення м'язів
 - В) для прикріплення м'язів
59. Що проникає у кістку разом із судинами?
- А) кістковий мозок
 - Б) нерви
60. На скільки видів поділяються кістки за формою?
- А) 4
 - Б) 6
 - В) 5
61. Чи є ця інформація головною? Скелет – це комплекс щільних і міцних утворень мезенхімного походження.
- А) так
 - Б) ні
62. Чи є ця інформація головною? У похилому віці виникає остеопороз кісток.
- А) так

- Б) ні
63. Що позначається на будові кістки?
- А) професія
- Б) середовище
64. Що відбувається з кістками під впливом умов зовнішнього середовища?
- А) добудова їх макро- і мікроструктури
- Б) перебудова їх макро- і мікроструктури
65. Зі скількох смислових частин складається текст?
- А) 4
- Б) 7
- В) 5
66. Поверхні суглобів ... гіаліновим хрящем.
- А) закриті
- Б) вкриті
- В) покриті
67. Що залежить від характеру прикріплення м'язів?
- А) форма і рельєф кістки
- Б) форму і рельєф кістки
- В) форми і рельєфу кістки
68. Яка мінеральна речовина міститься у клітці?
- А) фосфат кальцію
- Б) фосфат калію
69. Скажіть, чи вірно сформульований пункт називного плану? Функції скелета.
- А) так
- Б) ні
70. Де знаходяться Foramina nutritive?
- А) посередині кістки
- Б) на поверхні кістки
71. Що формується на кістці, якщо м'яз прикріплюється сухожиллям?
- А) борозна
- Б) відросток
72. Оберіть правильну першу репліку в діалозі, використовуючи модель згоди/ незгоди. Жива кістка містить 60% води.
- А) Я теж так думаю, жива кістка містить 60% води.
- Б) Я не згоден з Вами, жива кістка містить 50% води.
- В) Я згоден з Вами, жива кістка містить 60% води.
73. У якому обміні беруть участь кістки?
- А) в обміні речовин

- Б) у мінеральному обміні
74. Скелет людини ... поділяють ... дві частини.
- А) підрозділяють
- Б) поділяють +
75. Оберіть модель для з'ясування інформації?
- А) Ти думаєш, що скелет виконую не тільки опорну функцію?
- Б) Чи відомо тобі, що скелет виконую не тільки опорну функцію?
- В) Хіба скелет виконую не тільки опорну функцію?
76. Які кістки входять до групи змішаних кісток?
- А) кістки основи черепа, ключиця
- Б) плесна, фаланги
77. Які кістки входять до групи трубчатих кісток?
- А) кістки зап'ястка, передплесна
- Б) передпліччя, стегнова кістка
78. Рельєф кісток ... наявністю шорсткості, борозен, отворів, горбків.
- А) складається
- Б) характеризується
79. Які органічні речовини білкової природи містяться у клітці?
- А) фосфат кальцію
- Б) осеїн та оссеомукоид
80. Оберіть правильну першу репліку в діалозі, використовуючи модель приєднання до сказаного. Губчасті кістки побудовані з губчастої речовини і тільки зверху вкриті тонким шаром компактної речовини.
- А) Я думаю, що губчасті кістки побудовані з губчастої речовини і тільки зверху вкриті тонким шаром компактної речовини.
- Б) Саме так, губчасті кістки побудовані з губчастої речовини і тільки зверху вкриті тонким шаром компактної речовини.
- В) Я знаю, що губчасті кістки побудовані з губчастої речовини і тільки зверху вкриті тонким шаром компактної речовини.

Підсумкова контрольна робота

(аудіювання тексту «Роль печінки в організмі людини»)

Частина III

РОЛЬ ПЕЧІНКИ В ОРГАНІЗМІ ЛЮДИНИ

Одним з найбільш важливих органів у людському тілі є печінка. Вона виконує багато різноманітних і важливих функцій. Печінка тісно пов'язана з

травною системою і є найбільшою залозою шлунково-кишкового тракту. Вона продукує жовч, бере участь в усіх видах обміну речовин, дезінтоксидує шкідливі речовини, які є в крові. А в ембріональному періоді виконує кровотворну та імунну функції.

Печінка розташована у верхній частині черевної порожнини під діафрагмою, займає усе праве підбер`я й частку лівого. Там вона захищена від забоїв і тиску ззовні хребтом та нижніми ребрами.

Під печінкою знаходиться жовчний міхур.

Печінка покрита очеревиною майже з усіх сторін. Під очеревиною знаходиться фіброзна оболонка (капсула) печінки.

Тонка сполучна тканина відокремлює часточки печінки – морфофункціональні одиниці органу, які складаються з печінкових клітин. Гепатоцити часточок секретують жовч та знезаражують отруйні і токсичні речовини, що попадають у кров з шлунково-кишкового тракту. Між часточками проходять міжчасточкові артерії і вени, а також міжчасточкові жовчні протоки. З'єднуючись, протоки збільшуються в загальну велику печінкову протоку, яка зливається з міхуровою протокою й утворює спільну жовчну протоку.

Печінка – це орган із складною будовою. Вона є бар'єром для всіх отруйних речовин, які можуть надходити ззовні. Печінка знезаражує токсини, виводить з організму шкідливі речовини. Цей орган необхідний для правильного травлення їжі, знезараження крові і т. п.

Роль печінки у процесі травлення величезна, адже саме в ній утворюється холестерин, жовч і багато ферментів, що викидаються в кишківник через дванадцятипалу кишку і допомагають травленню їжі. Особливо важлива роль жовчі, яка не тільки розщеплює жири і сприяє всмоктуванню білків і вуглеводів, але й виконує бактерицидну дію, знищуючи хвороботворну мікрофлору в кишківнику.

Печінку ще називають « депо крові» , тому що у ній може зберігатись до двох літрів крові. У печінці відбуваються процеси кровотворення. Саме в ній утворюються білки, які виконують транспортні функції гормонів і вітамінів.

Важливу роль відіграє печінка у процесах обміну вуглеводів, білків, жирів. Нерозривно пов'язані з роботою печінки і гормональний, вітамінний, мінеральний, водний обміни. Печінка необхідна для збереження внутрішнього середовища організму людини. У печінці здійснюються захисні, знешкоджувальні, видільні та ферментативні функції. Таким чином, печінка одночасно є органом, який впливає на процеси обміну речовин, кровообігу, травлення.

При погіршенні роботи печінки, відбуваються патологічні зміни. Особливо часто печінка страждає при інфекційних і токсичних захворюваннях.

Завдання 1. Прослухайте фрагмент тексту «Роль печінки в організмі людини». Визначте кількість повідомлень про печінку. Назвіть їх.

Одним із найбільш важливих органів у людському тілі є печінка. Вона виконує багато різноманітних і важливих функцій. Печінка тісно пов'язана з травневою системою і є найбільшою залозою шлунково-кишкового тракту. Вона продуктує жовч, бере участь в усіх видах обміну речовин.

Завдання 2. Запишіть називний план тексту « Роль печінки в організмі людини».

1. Загальні відомості про печінку.
2. Побудова печінки.
3. Роль печінки у процесі травлення.
4. Функції печінки:
 - а) у кровообігу;
 - б) в обміні речовин.

Завдання 3. Прослухайте текст « Роль печінки в організмі людини». Визначте й запишіть головну інформацію, яка відповідає називному плану.

Завдання 4. Трансформуйте записаний план у питальний.

Завдання 5. Складіть і запишіть діалог-бесіду за темою «Роль печінки в організмі людини». Побесідуйте з вашим товаришем за цією темою. Використовуйте питання плану (завдання 4), реалізуйте мовні моделі згоди/ незгоди.

Наприклад:

- Печінка є життєво важливим органом.
- Я згоден, печінка, дійсно є життєво важливим органом, тому що ...

Матриця
до тесту контролю № 1 (Частина I)

1.	В	21.	В	41.	А	61.	Б
2.	В	22.	Б	42.	В	62.	В
3.	Б	23.	В	43.	В	63.	В
4.	А	24.	А	44.	В	64.	Б
5.	В	25.	Б	45.	А	65.	В
6.	Б	26.	Б	46.	Б	66.	А
7.	А	27.	А	47.	В	67.	Б
8.	В	28.	В	48.	Б	68.	А
9.	Б	29.	Б	49.	А	69.	В
10.	Б	30.	В	50.	В	70.	В
11.	В	31.	Б	51.	Б	71.	В
12.	А	32.	А	52.	А	72.	В
13.	Б	33.	В	53.	Б	73.	Б
14.	В	34.	Б	54.	Б	74.	В
15.	В	35.	А	55.	Б	75.	А
16.	Б	36.	В	56.	А	76.	В
17.	Б	37.	Б	57.	Б	77.	Б
18.	Б	38.	А	58.	В	78.	А
19.	В	39.	В	59.	В	79.	Б
20.	А	40.	Б	60.	А	80.	В

Матриця
до контролю № 1
(читання тексту «Біологія – наука про життя»)
Частина II

1.	Б	21.	В	41.	А	61.	Б
2.	А	22.	Б	42.	В	62.	В
3.	В	23.	А	43.	В	63.	А

4.	А	24.	Б	44.	В	64.	А
5.	В	25.	Б	45.	А	65.	Б
6.	А	26.	А	46.	Б	66.	А
7.	В	27.	Б	47.	А	67.	Б
8.	В	28.	В	48.	В	68.	А
9.	Б	29.	В	49.	А	69.	А
10.	Б	30.	А	50.	В	70.	А
11.	А	31.	Б	51.	Б	71.	А
12.	А	32.	В	52.	А	72.	В
13.	В	33.	Б	53.	Б	73.	Б
14.	А	34.	В	54.	А	74.	Б
15.	Б	35.	А	55.	Б	75.	А
16.	А	36.	А	56.	А	76.	Б
17.	Б	37.	Б	57.	В	77.	Б
18.	Б	38.	А	58.	В	78.	В
19.	Б	39.	Б	59.	В	79.	В
20.	В	40.	В	60.	Б	80.	Б

Матриця
до тесту контролю № 2 (Частина І)

1.	А	21.	А	41.	В	61.	В
2.	Б	22.	В	42.	А	62.	В
3.	В	23.	Б	43.	Б	63.	А
4.	Б	24.	Б	44.	А	64.	Б
5.	А	25.	А	45.	В	65.	А
6.	Б	26.	Б	46.	В	66.	Б
7.	Б	27.	А	47.	В	67.	А
8.	В	28.	В	48.	А	68.	Б
9.	А	29.	А	49.	В	69.	А

10.	В	30.	В	50.	А	70.	Б
11.	Б	31.	А	51.	А	71.	В
12.	А	32.	А	52.	А	72.	В
13.	В	33.	В	53.	Б	73.	Б
14.	А	34.	Б	54.	А	74.	В
15.	В	35.	А	55.	Б	75.	Б
16.	А	36.	В	56.	Б	76.	А
17.	Б	37.	Б	57.	Б	77.	В
18.	В	38.	А	58.	Б	78.	А
19.	А	39.	В	59.	Б	79.	В
20.	Б	40.	Б	60.	Б	80.	А

**Матриця
до контролю № 2
(читання тексту «Вчення про кістки»)
Частина II**

1.	Б	21.	В	41.	Б	61.	Б
2.	А	22.	Б	42.	А	62.	В
3.	Б	23.	Б	43.	А	63.	А
4.	В	24.	А	44.	А	64.	В
5.	В	25.	В	45.	Б	65.	Б
6.	Б	26.	Б	46.	А	66.	А
7.	А	27.	А	47.	Б	67.	Б
8.	Б	28.	Б	48.	А	68.	А
9.	В	29.	А	49.	В	69.	Б
10.	А	30.	В	50.	А	70.	А
11.	Б	31.	А	51.	В	71.	Б
12.	А	32.	Б	52.	А	72.	А
13.	В	33.	А	53.	А	73.	А
14.	Б	34.	Б	54.	Б	74.	В
15.	А	35.	В	55.	Б	75.	В

16.	В	36.	Б	56.	А	76.	А
17.	А	37.	А	57.	Б	77.	В
18.	В	38.	Б	58.	Б	78.	А
19.	А	39.	В	59.	Б	79.	Б
20.	Б	40.	А	60.	Б	80.	А

Матриця
до тестового контролю № 3 (Частина І)

1.	А	23.	Б	45.	А	67.	А
2.	Б	24.	А	46.	В	68.	А
3.	Б	25.	Б	47.	Б	69.	В
4.	Б	26.	А	48.	Б	70.	В
5.	В	27.	Б	49.	Б	71.	В
6.	Б	28.	Б	50.	В	72.	А
7.	Б	29.	А	51.	А	73.	В
8.	Б	30.	А	52.	А	74.	А
9.	Б	31.	А	53.	Б	75.	Б
10.	В	32.	В	54.	В	76.	А
11.	А	33.	А	55.	А	77.	А
12.	Б	34.	А	56.	Б	78.	А
13.	В	35.	В	57.	В	79.	В
14.	А	36.	А	58.	А	80.	В
15.	Б	37.	В	59.	А	81.	А
16.	А	38.	Б	60.	В	82.	Б
17.	А	39.	А	61.	А	83.	Б
18.	А	40.	В	62.	А	84.	А
19.	В	41.	А	63.	А	85.	А
20.	А	42.	Б	64.	Б	86.	Б

21.	В	43.	В	65.	В	87.	А
22.	В	44.	А	66.	Б	88.	А

**Матриця
до контролю № 3
(читання тексту «Будова м'язів»)
Частина II**

1.	А	22.	А	43.	А	64.	А	85.	В
2.	Б	23.	В	44.	Б	65.	А	86.	В
3.	В	24.	А	45.	В	66.	А	87.	А
4.	А	25.	В	46.	А	67.	В	88.	В
5.	Б	26.	А	47.	В	68.	Б	89.	А
6.	А	27.	Б	48.	А	69.	А	90.	Б
7.	В	28.	А	49.	Б	70.	В	91.	Б
8.	Б	29.	А	50.	В	71.	А	92.	В
9.	В	30.	Б	51.	Б	72.	В		
10.	В	31.	В	52.	Б	73.	А		
11.	А	32.	А	53.	А	74.	А		
12.	Б	33.	Б	54.	А	75.	В		
13.	А	34.	А	55.	А	76.	А		
14.	Б	35.	А	56.	В	77.	В		
15.	В	36.	В	57.	Б	78.	В		
16.	А	37.	А	58.	В	79.	А		
17.	Б	38.	Б	59.	А	80.	А		
18.	А	39.	Б	60.	В	81.	Б		
19.	В	40.	В	61.	А	82.	А		
20.	В	41.	А	62.	Б	83.	Б		
21.	Б	42.	Б	63.	А	84.	В		

**Матриця
до лексико-граматичного тесту
підсумкового контролю I семестра
Частина I**

1.	А	22.	В	43.	Б	64.	А
----	---	-----	---	-----	---	-----	---

2.	А	23.	А	44.	В	65.	А
3.	А	24.	В	45.	А	66.	В
4.	Б	25.	В	46.	Б	67.	В
5.	Б	26.	В	47.	В	68.	В
6.	Б	27.	Б	48.	А	69.	В
7.	А	28.	Б	49.	Б	70.	В
8.	Б	29.	Б	50.	Б	71.	В
9.	В	30.	В	51.	В	72.	В
10.	А	31.	Б	52.	Б	73.	Б
11.	В	32.	А	53.	Б	74.	Б
12.	Б	33.	В	54.	В	75.	В
13.	А	34.	В	55.	Б	76.	Б
14.	Б	35.	В	56.	Б	77.	Б
15.	В	36.	А	57.	А	78.	А
16.	А	37.	Б	58.	А	79.	А
17.	В	38.	В	59.	В	80.	А
18.	Б	39.	А	60.	В		
19.	Б	40.	Б	61.	А		
20.	В	41.	В	62.	В		
21.	Б	42.	А	63.	А		

Матриця

до підсумкового контролю

(читання тексту «Опорно-руховий апарат»)

Частина II

1.	В	21.	Б	41.	Б	61.	Б
2.	Б	22.	А	42.	В	62.	Б
3.	Б	23.	Б	43.	А	63.	А
4.	В	24.	Б	44.	А	64.	Б
5.	В	25.	Б	45.	Б	65.	Б
6.	Б	26.	Б	46.	Б	66.	Б
7.	А	27.	А	47.	Б	67.	А
8.	Б	28.	А	48.	Б	68.	А
9.	В	29.	Б	49.	Б	69.	А

10.	Б	30.	В	50.	В	70.	Б
11.	Б	31.	Б	51.	А	71.	Б
12.	В	32.	Б	52.	Б	72.	Б
13.	Б	33.	В	53.	А	73.	Б
14.	В	34.	Б	54.	Б	74.	Б
15.	Б	35.	Б	55.	Б	75.	Б
16.	В	36.	Б	56.	Б	76.	А
17.	А	37.	А	57.	Б	77.	Б
18.	Б	38.	Б	58.	Б	78.	Б
19.	Б	39.	Б	59.	А	79.	Б
20.	Б	40.	Б	60.	В	80.	Б

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова література

1. Українська мова для іноземців / Чистякова А.Б. [та ін.]. - Харків, 2006.
2. Вивчаємо українську мову. Універсальний посібник / Фесенко С. Г. - Київ, 2007. – 287с.
3. Навчання професійного спілкування «Лікар-хворий / Гейченко К. І. [та ін.]. - Запоріжжя, 2017. - 220с.
4. Мова для всіх / Моргунова Н. С. [та ін.]. - Харків, 2007. – 85 с.
5. Українська мова. Навчальний посібник для іноземних студентів / Масалов М.П. - - Запоріжжя, 2008.

Додаткова література:

1. Граматика української мови . Навчальний посібник для студентів / Васецька Л.І. [та ін.]. - Запоріжжя, 2016. – 204с.
2. Перші кроки в професію (професійне мовлення. Підручник для іноземних студентів 1 курсу медико-біологічного напрямку (переклад) / ГейченкоК.І.). – Запоріжжя, 2017. – 220с.
3. Людина. Культура. Суспільство. Навчальний посібник для іноземних студентів / Васецька Л. І. [та ін.]. - Запоріжжя, 2010. – 128 с.

ЗМІСТ

Передмова	3 – 4
Структура та компетентності контролів	5 – 8
Методичні вимоги до проведення контролів	8 - 9
Поточний лексико-граматичний контроль № 1(Частина I)	9 - 21
Поточний контроль № 1 (Читання) Частина II	21 – 32
Поточний контроль № 1 (Аудіювання) Частина III	32 – 36
Поточний лексико-граматичний контроль № 2 (Частина I)	36 – 45
Поточний контроль № 2 (Читання) Частина II	45 – 56
Поточний контроль № 2 (Аудіювання) Частина III	56 – 61
Поточний лексико-граматичний контроль № 3 (Частина I)	61 – 78
Поточний контроль № 3 (Читання) Частина II	78 – 98
Підсумковий лексико-граматичний контроль (Частина I)	98 – 112
Підсумковий контроль (Читання) Частина II	112 – 122
Підсумковий контроль (Читання) Частина II	122 - 124
Матриці поточних та підсумкового контролів (Частини I – II)	125 - 131
Рекомендована література	132